

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji

Małopolska regionem aktywności? Sytuacja na małopolskim rynku pracy w 2009 r.

www.obserwatorium.malopolska.pl

www.wup-krakow.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wojewódzki
Urząd
Pracy
w Krakowie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program szkolenia

- Rozwój przedsiębiorczości w Małopolsce w 2009 r.
- Koniunktura i kondycja przedsiębiorstw w statystykach i wynikach badań Obserwatoriów
- Rynek pracy w Małopolsce w 2009 r.:
 - zatrudnienie
 - bezrobocie
 - absolwenci na regionalnym rynku pracy
 - oferty pracy w PUP
 - zwolnienia grupowe
 - wynagrodzenia
 - migranci na regionalnym rynku pracy
- podsumowanie – główne tendencje i wnioski

Rozwój przedsiębiorczości w Małopolsce w 2009 r.

Podmioty gospodarcze w REGON w 2009 r.

➤ Liczba podmiotów w REGON w Małopolsce: 314 017

Nowe: 31,4 tys.

Wyrejestrowane: 19,1 tys.

➤ **W regionie** trzeci rok z rzędu wzrost dynamiki przyrostu liczby podmiotów w REGON

➤ **Najwięcej firm:** Kraków i p. krakowski

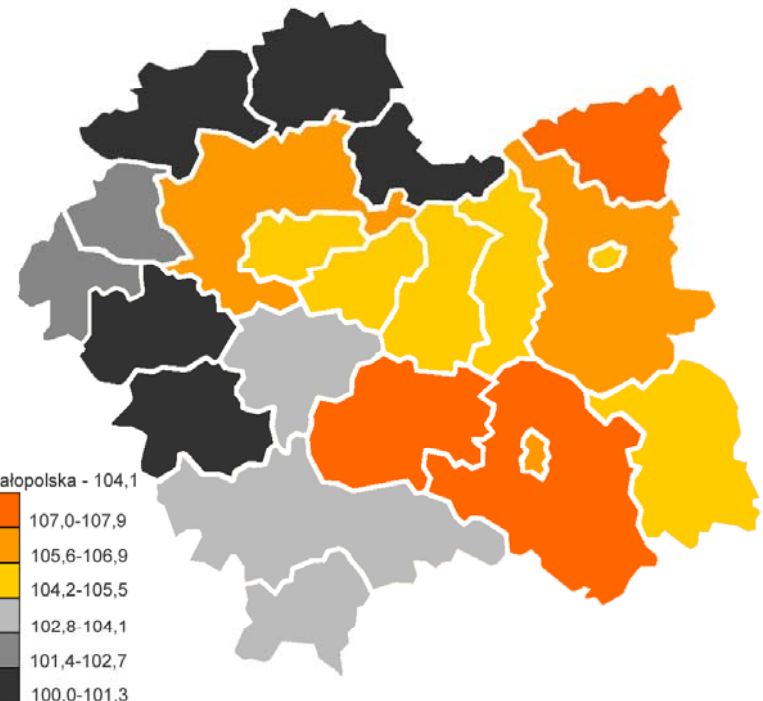
➤ **Największy wzrost dynamiki przyrostu:**

p. limanowski

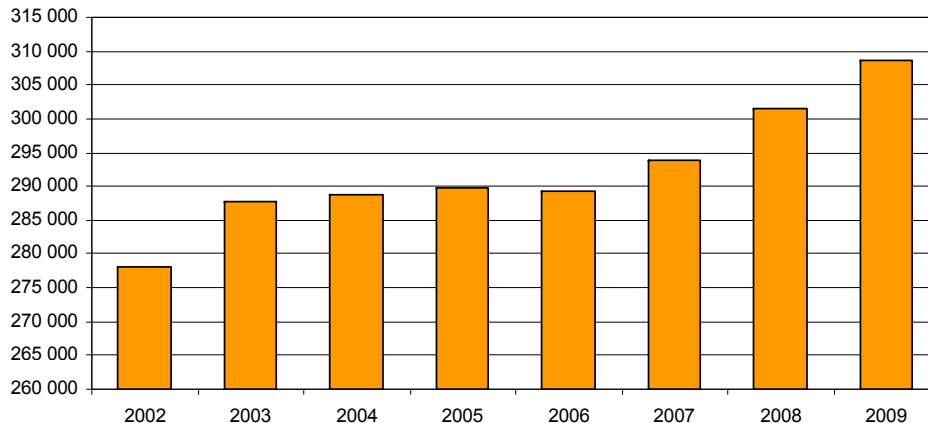
➤ **Najmniejszy wzrost:**

p. olkuski (stagnacja od kilku lat)

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w Małopolsce w 2009 r.

Podmioty gospodarki narodowej w Małopolsce w latach 2002 - 2009

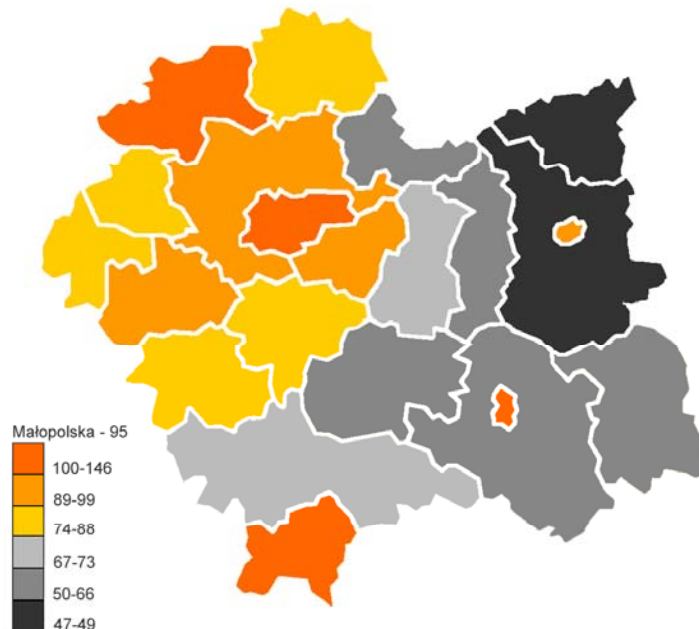

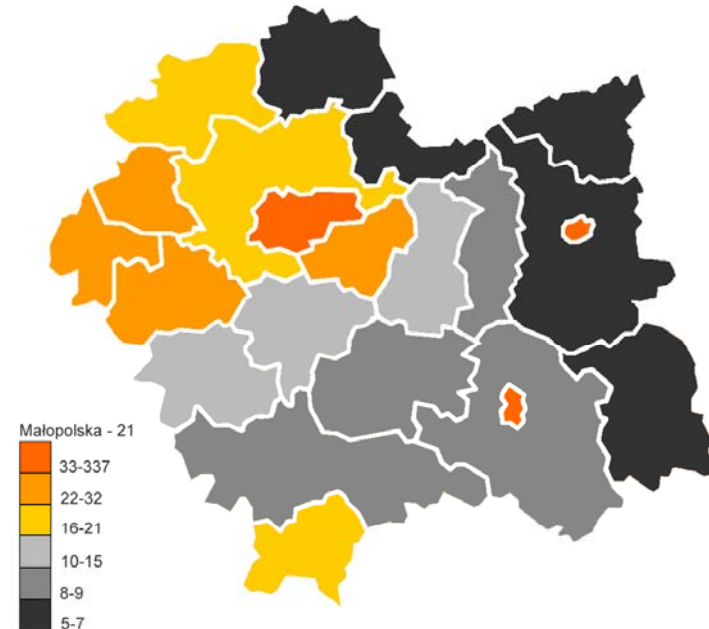
Przedsiębiorczość w Małopolsce

- **Niski wskaźnik koncentracji podmiotów na wschodzie województwa**
← stan infrastruktury i kapitał ludzki
- **Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości – Kraków (146) i powiat tatrzański (144)** ← m. in. rozwój turystyki
- **Najniższy wskaźnik przedsiębiorczości – powiat dąbrowski (47) i tarnowski (49)**

Liczba podmiotów gospodarczych w Małopolsce w 2009 r. na 1 tys. mieszkańców

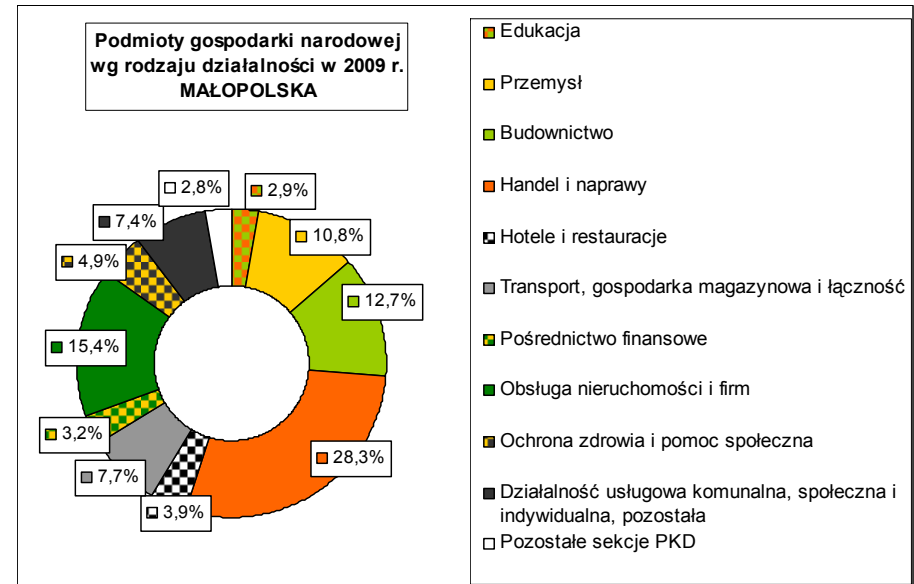
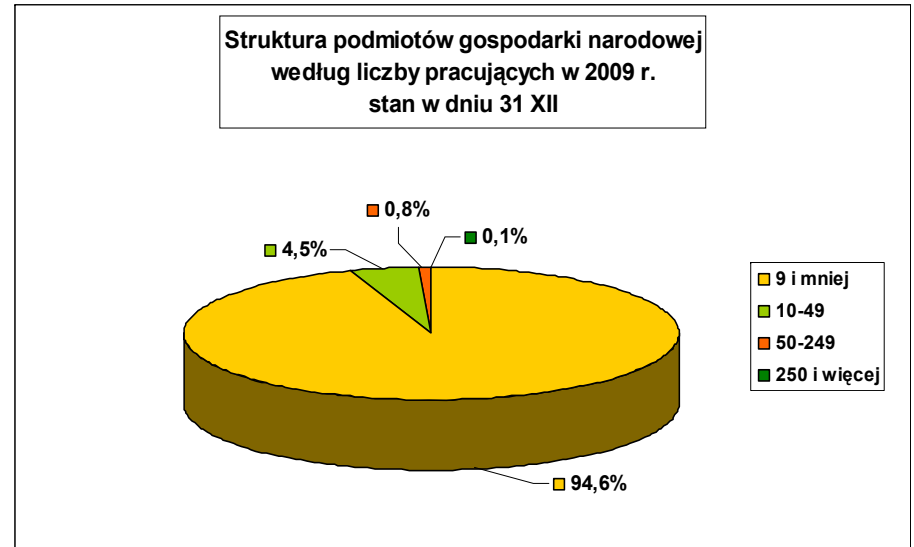
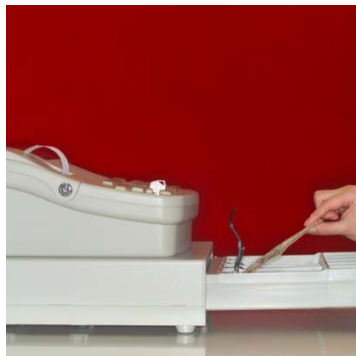

Liczba podmiotów gospodarczych w Małopolsce w 2009 r. na km²

Wielkość przedsiębiorstw i struktura branżowa

- R/r - wzrost liczby:
 - mikroprzedsiębiorstw – o 4,1%,
 - podmiotów małych - o 4,0%,
 - podmiotów średnich i dużych - łącznie o 2,3%
- Najpopularniejsze branże

Koniunktura i kondycja przedsiębiorstw w statystykach i wynikach badań Obserwatoriów

Wyniki ekonomiczne przedsiębiorstw

- W 2009 r. wyniki finansowe przedsiębiorstw woj. małopolskiego nieco lepsze niż w 2008 r. ALE poprawa mniejsza niż średnio w kraju
- Spadek zarówno przychodów, jak i kosztów ich uzyskania
ALE tempo spadku przychodów wolniejsze od tempa spadku kosztów

Wskaźnik poziomu kosztów:

MŁPL 2008: 95,7%

MŁPL 2009: 95,4%

Polska 2009: 95%

- Udział woj. młpl. w krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** - 5,8%,
w **produkcji sprzedanej budownictwa** - 7,3%
- W skali roku odnotowano najmniejszy w kraju wzrost produkcji sprzedanej budownictwa i blisko 3-krotnie głębszy niż średnio w kraju spadek produkcji sprzedanej przemysłu

Rentowność przedsiębiorstw

- Wzrost wskaźników rentowności obrotu brutto (z 4,3% do 4,6%) i netto (z 3,5% do 3,9%)
- Spadek wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 4,9% do 4,6%)
- Udział jednostek rentownych w liczbie jednostek ogółem - 78,7%
← ponad 1/5 firm w Małopolsce była nierentowna
- Udział jednostek rentownych w przychodach z całokształtu działalności w Małopolsce - 78,9% - jeden z najniższych w kraju (w Polsce - 84,6%)
- **Wydajność pracy** o 13,3% niższa od średniej w kraju (wartość dodana brutto przypadająca na 1 pracującego w Małopolsce - 65523 zł)

Koniunktura

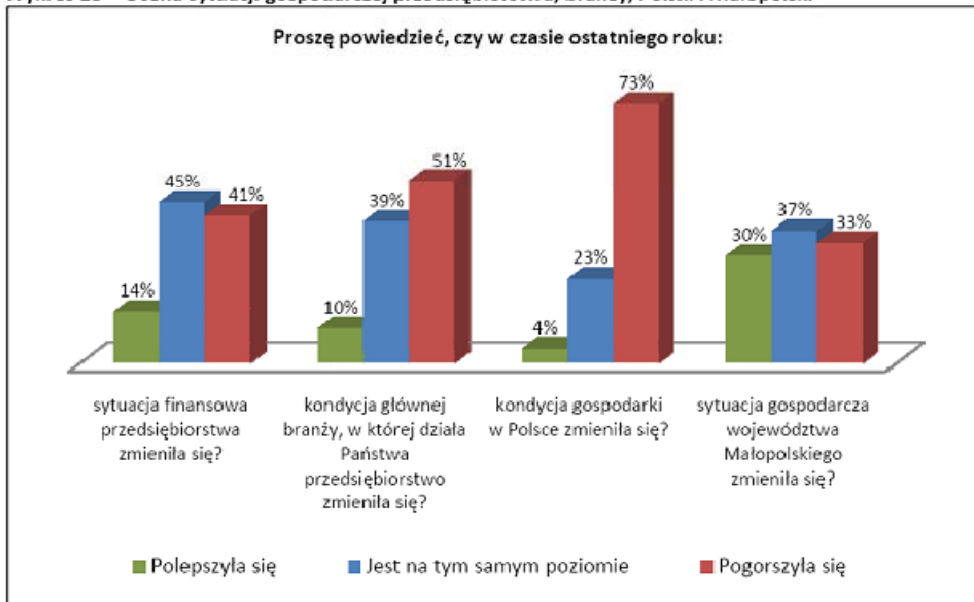
- Pod koniec roku w niemal wszystkich branżach **oceniana gorzej** niż w poprzednich porównywalnych okresach
 - ← Ograniczenie produkcji
 - ← Zmniejszenie portfela zamówień
 - ← Spadek sprzedaży
 - ← Negatywne oceny bieżącej i przyszłej sytuacji finansowej pomimo terminowego pozyskiwania należności od kontrahentów
- **Wyjątek: sektor finansowy** (pomimo spadku zatrudnienia)

Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw – badanie MOG

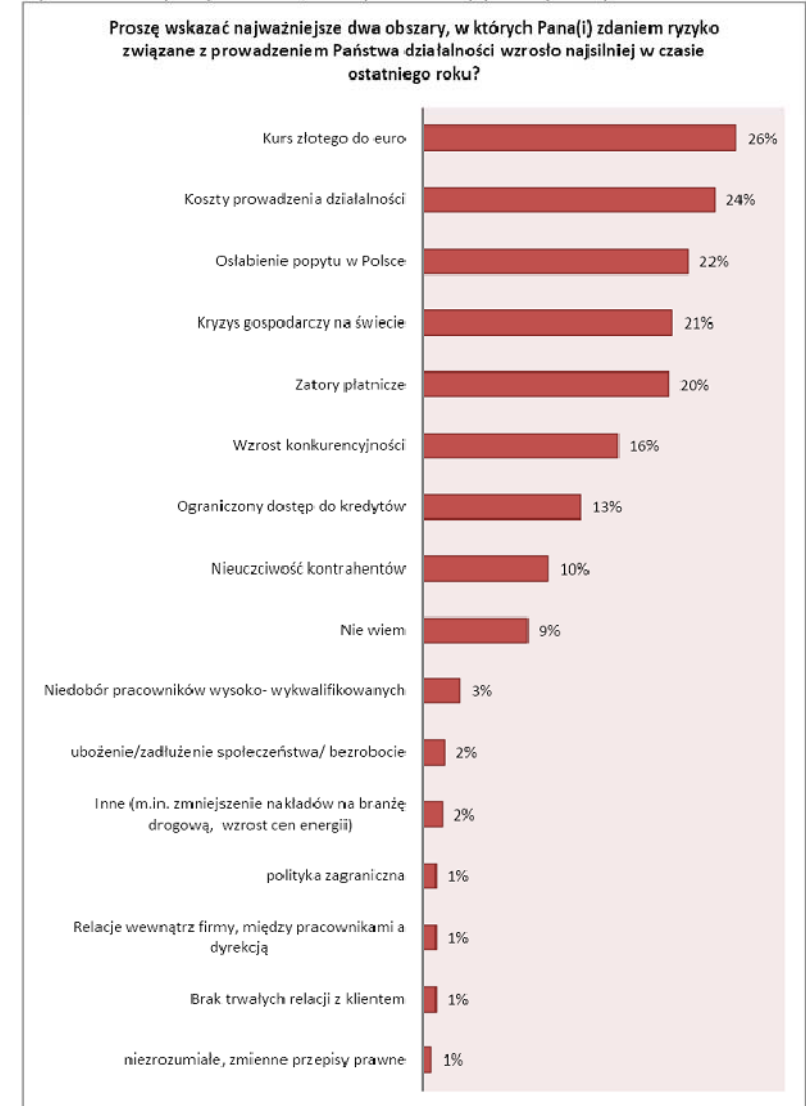
- Małopolskie przedsiębiorstwa badane przez MOG odczuły skutki kryzysu
- Pracodawcy sytuację gospodarczą w Polsce oceniali gorzej, niż sytuację w regionie

Wykres 18 – Ocena sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa, branży, Polski i Małopolski

Zródło: Badanie ankietowe „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”

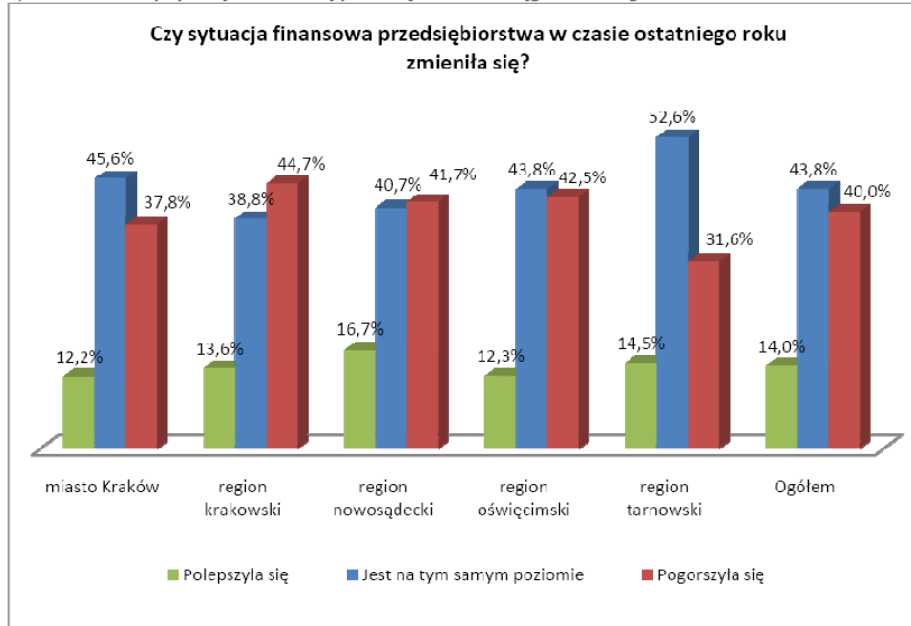
Wykres 29 – Identyfikacja obszarów, w których wzrosło ryzyko związane z prowadzeniem działalności

Zródło: Badanie ankietowe „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”

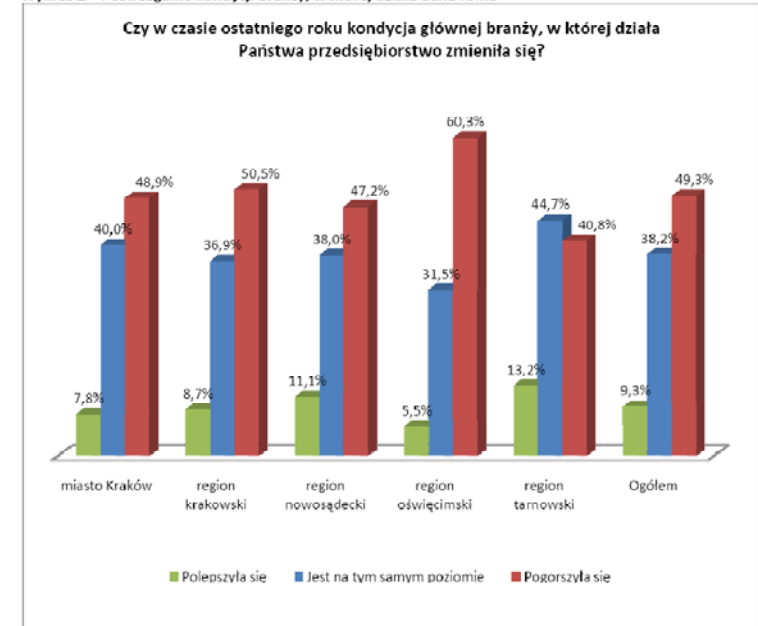
Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw – badanie MOG

Wykres 1 – Zmiany sytuacji finansowej przedsiębiorstw w ciągu ostatniego roku

Źródło: Badanie ankietowe „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”

Wykres 2 – Postrzeganie kondycji branży, w której działa dana firma

Źródło: Badanie ankietowe „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”

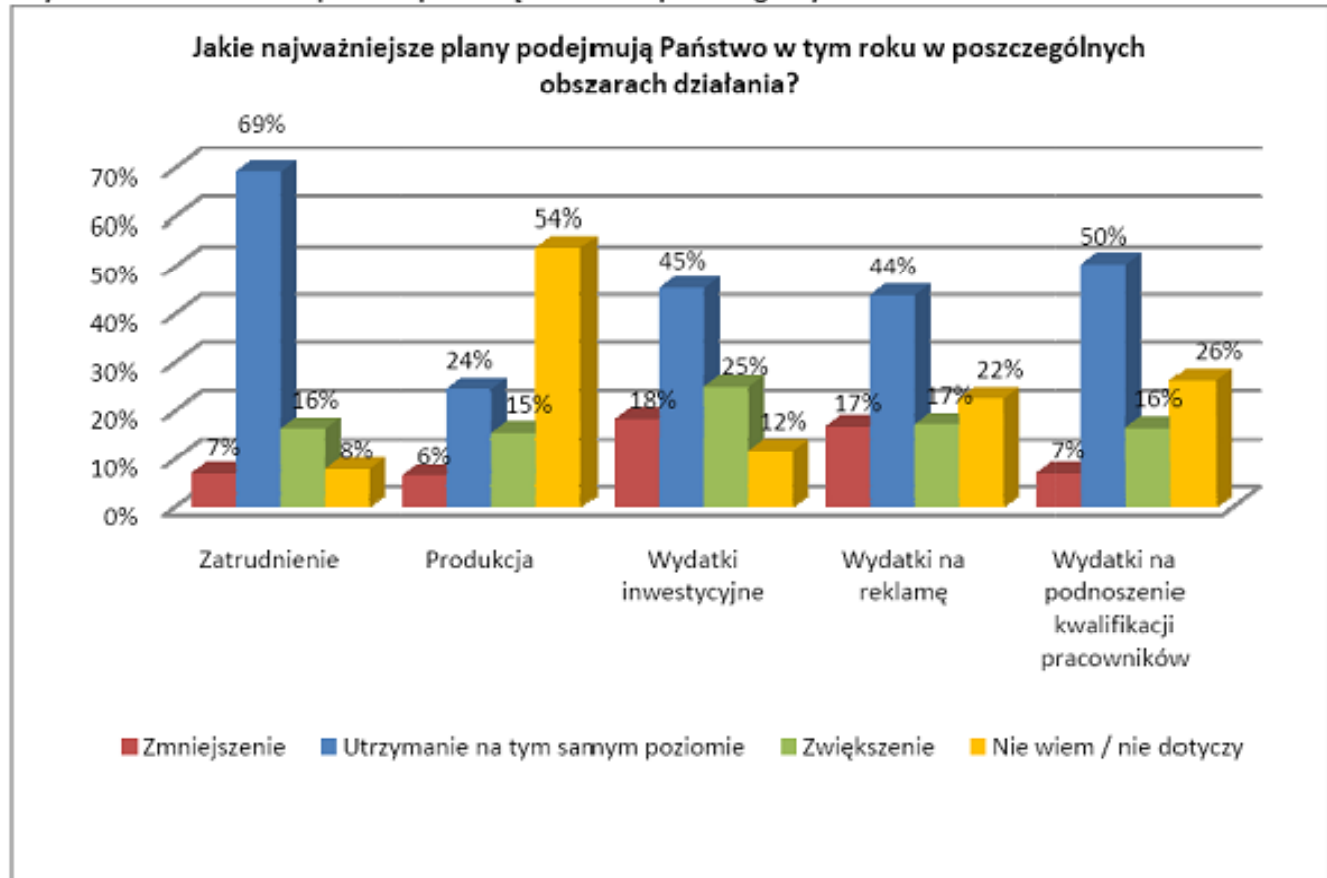
- Spowolnienie gospodarcze odbiło się na zatrudnieniu **ALE** jako czynniki utrudniające działalność gospodarczą, częściej niż zjawiska pochodne kryzysu, pracodawcy wskazywali **aspekty prawno-fiskalne oraz problemy związane z brakiem kandydatów do pracy czy ich wysokimi oczekiwaniami płacowymi**

Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw – badanie MOG

- Plany działań antykryzysowych
- optymizm

Wykres 19 – Określenie planów przedsiębiorstw w poszczególnych obszarach działania

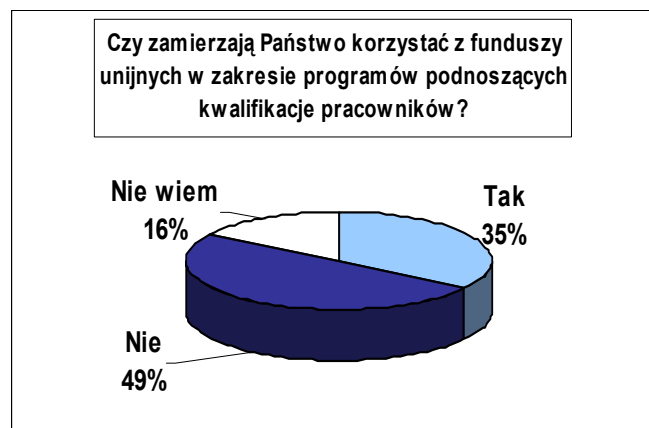

Źródło: Badanie ankietowe „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”

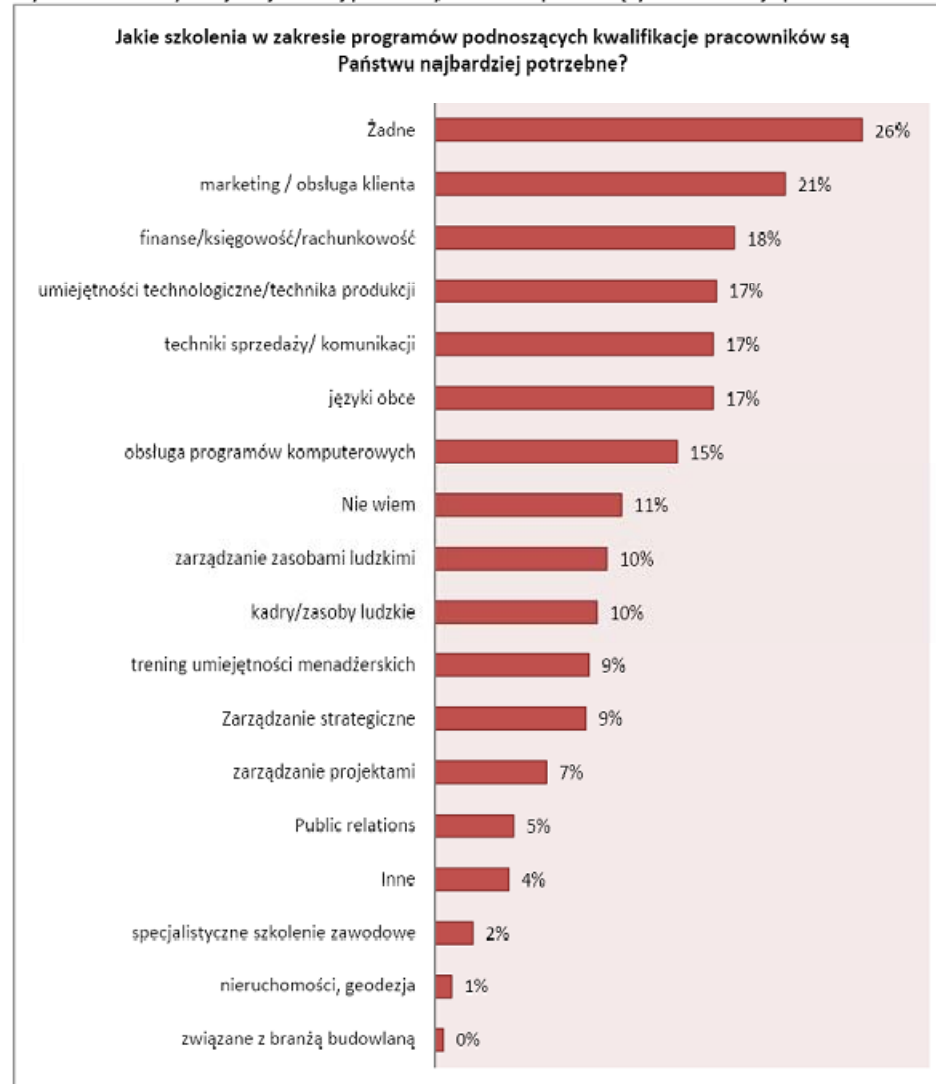

Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw – badanie MOG

- Inwestycja w kadry jednym ze sposobów na walkę z kryzysem
- Niewiele firm korzysta ze środków unijnych w tym zakresie

Wykres 34 – Identyfikacja najbardziej potrzebnych szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników

Źródło: Badanie ankietowe „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”

Zatrudnienie w Małopolsce w 2009 r.

Zatrudnienie

- W MŁPL piąty rok z kolei odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia sektorze przedsiębiorstw ALE tempo wzrostu niższe niż w 2008 r.:
 - I-XII 2009 r. - **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw: 407,3 tys.**
 - Wynik lepszy niż w kraju – r/r **↑ o 1,3%**, w kraju **↓ o 1,2%**
 - w sektorze prywatnym zatrudnienie **↑ o 1,9%** (do 360,7 tys.)
 - w sektorze publicznym **↓ o 3,9%** (do 46,6 tys.)
- Najwyższy **↑ liczby zatrudnionych** w działalności naukowej i technicznej (20,2%), transporcie i gosp. magazynowej (9,5%), w budownictwie (8,3%)
- **↓** w przetwórstwie przemysłowym (o 6,3%), w pozostałej działalności usługowej (o 2,0%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,9%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę (o 0,8%)

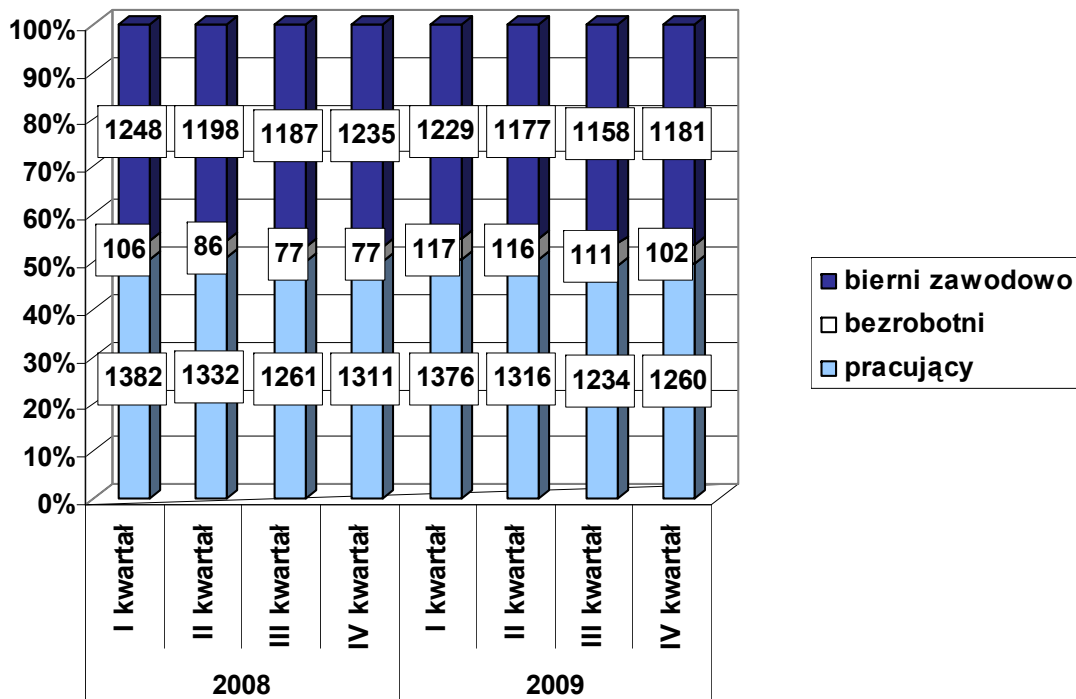
Pracujący

↓ liczby
pracujących

↓ liczby
biernych
zawodowo

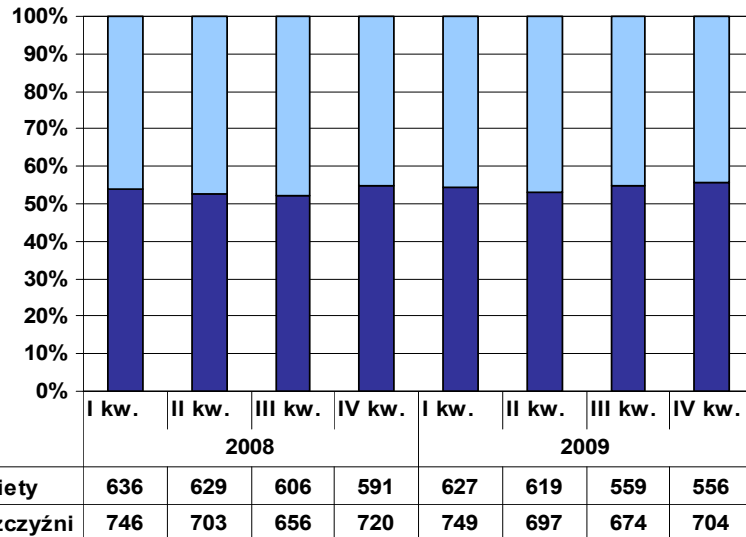
↑ liczby
bezrobotnych

Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w tys.

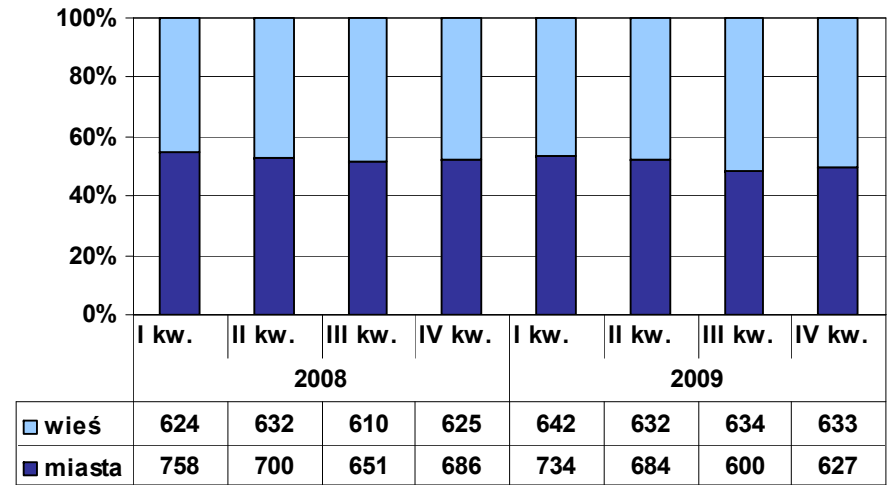

Pracujący wg płci i miejsca zamieszkania

Struktura pracujących w Małopolsce wg płci

Struktura pracujących w Małopolsce wg miejsca zamieszkania

- Zmiany liczby kobiet wynikiem zmian sezonowych i dużego spadku liczby pracujących mężczyzn
- Pozytywne tendencje zatrudnieniowe wśród mieszkańców wsi

Poziom wykształcenia pracujących Małopolan

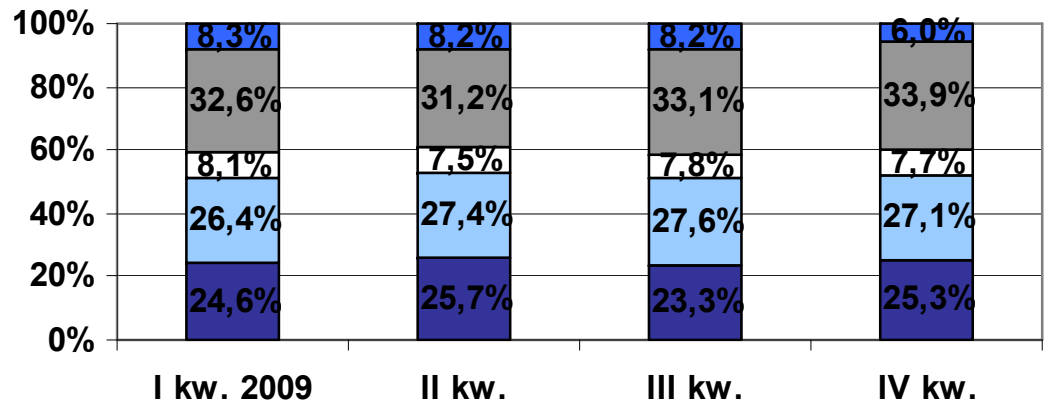
- Małopolska nadal charakteryzuje się dość korzystną strukturą wykształcenia mieszkańców, w tym osób pracujących
- Najliczniejsze kategorie zawodowe wśród pracujących w IV kw. 2009 r.:

robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 220 tys.

specjaliści 215 tys.

pracownicy usług osobistych i sprzedawcy 168 tys.

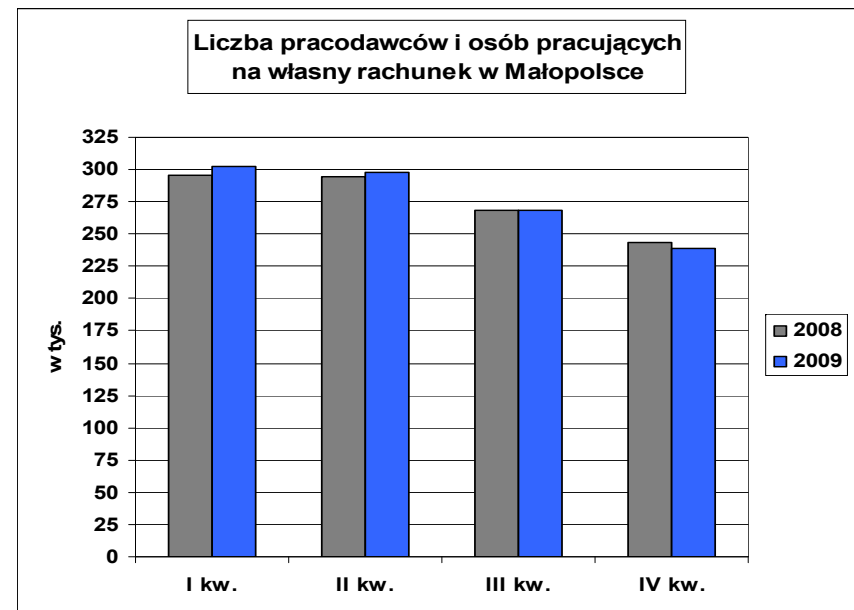
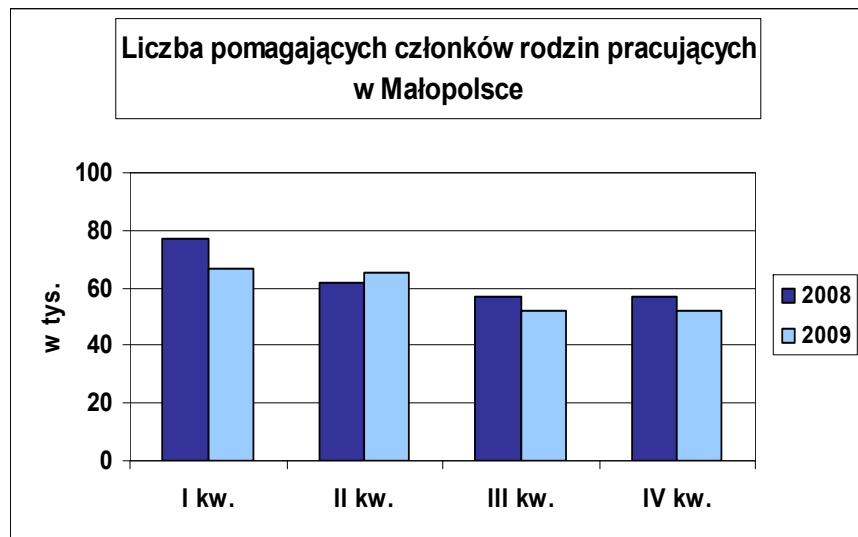
Struktura pracujących według wykształcenia w Małopolsce w 2009 r.

- gimnazjalne i niższe
- zasadnicze zawodowe
- średnie ogólnokształcące
- policealne i średnie zawodowe
- wyższe

Pracownicy najemni i pracodawcy

- Duże wahania liczby pracowników zatrudnionych na umowę na czas określony
 - ← tak najczęściej zatrudniani pracownicy sezonowi
 - ← zagrożone kryzysem firmy chętniej zatrudniają „na próbę” (na umowę czasową - niższe koszty zwolnień)
- rosnąca liczba pracowników zatrudnionych na umowę na czas nieokreślony
 - ← dość stabilna sytuacja firm o wielkości zatrudnienia powyżej 9 osób
- Informacje o liczbie pracodawców i osób pracujących na własny rachunek nieco lepsze niż w 2008 roku, spadki sezonowe

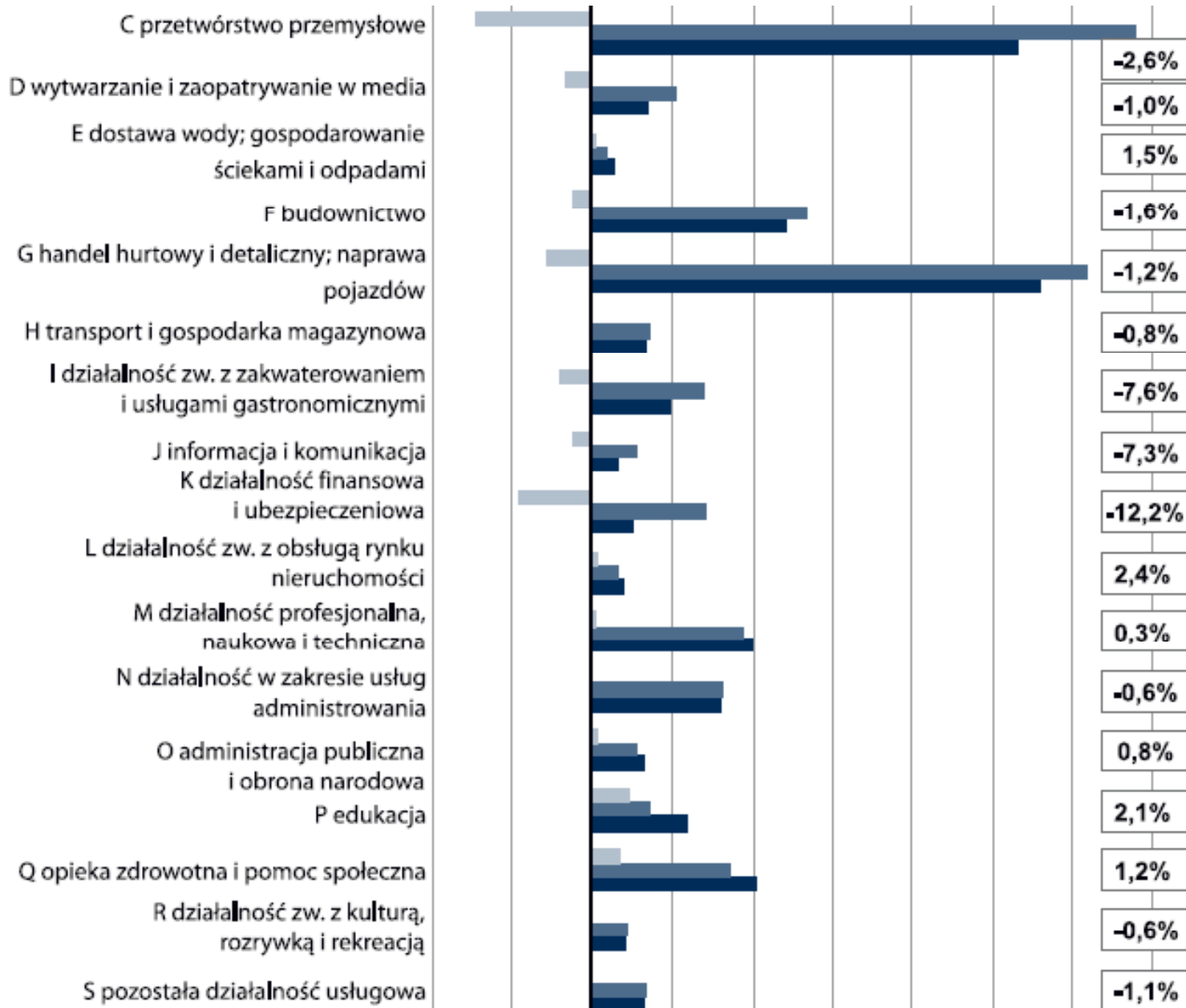

Zatrudnienie w 2009 roku

- Zatrudnienie w 2009 roku:
 - 56% firm nie zatrudniło, ani nie zwolniło żadnego pracownika
 - 21% firm zarówno zwalniało jak i zatrudniało
 - 12% firm wyłącznie zwalniało
 - 10% firm wyłącznie zatrudniało
- 12% w momencie badania prowadziło rekrutację (listopad 2009)
- Saldo: ogółem liczba pracowników w badanych firmach zmalała o 1,3%

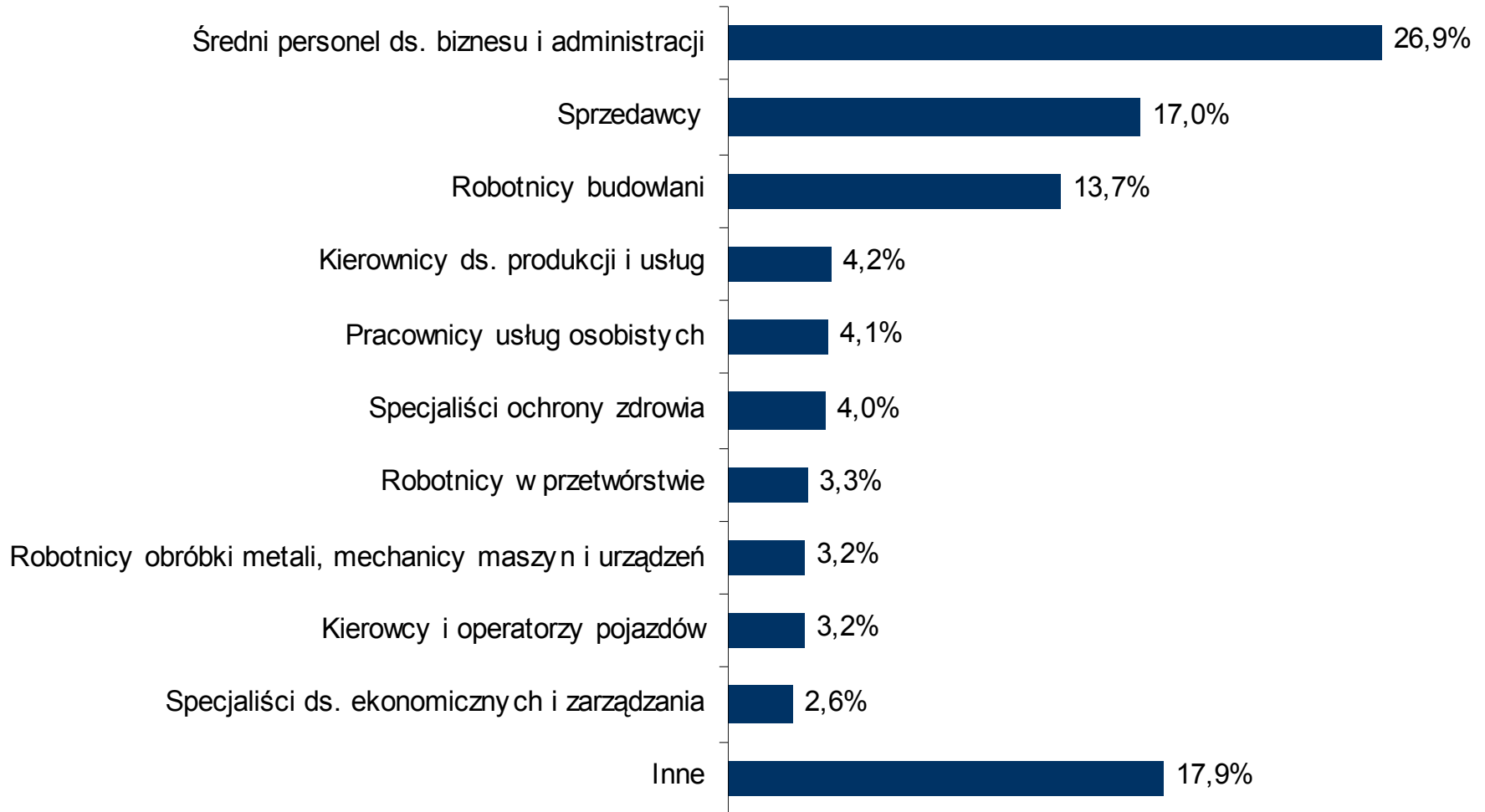

Zmiana liczby pracowników w firmach 2009

Zapotrzebowanie na zawody w 2009

Poziom przygotowania do pracy oczekiwany od nowych pracowników

- oczekuje się pełnego przygotowania
- zakłada się doszkolenie w stopniu niewielkim
- zakłada się doszkolenie w stopniu dużym
- zakłada się doszkolenie w stopniu bardzo dużym

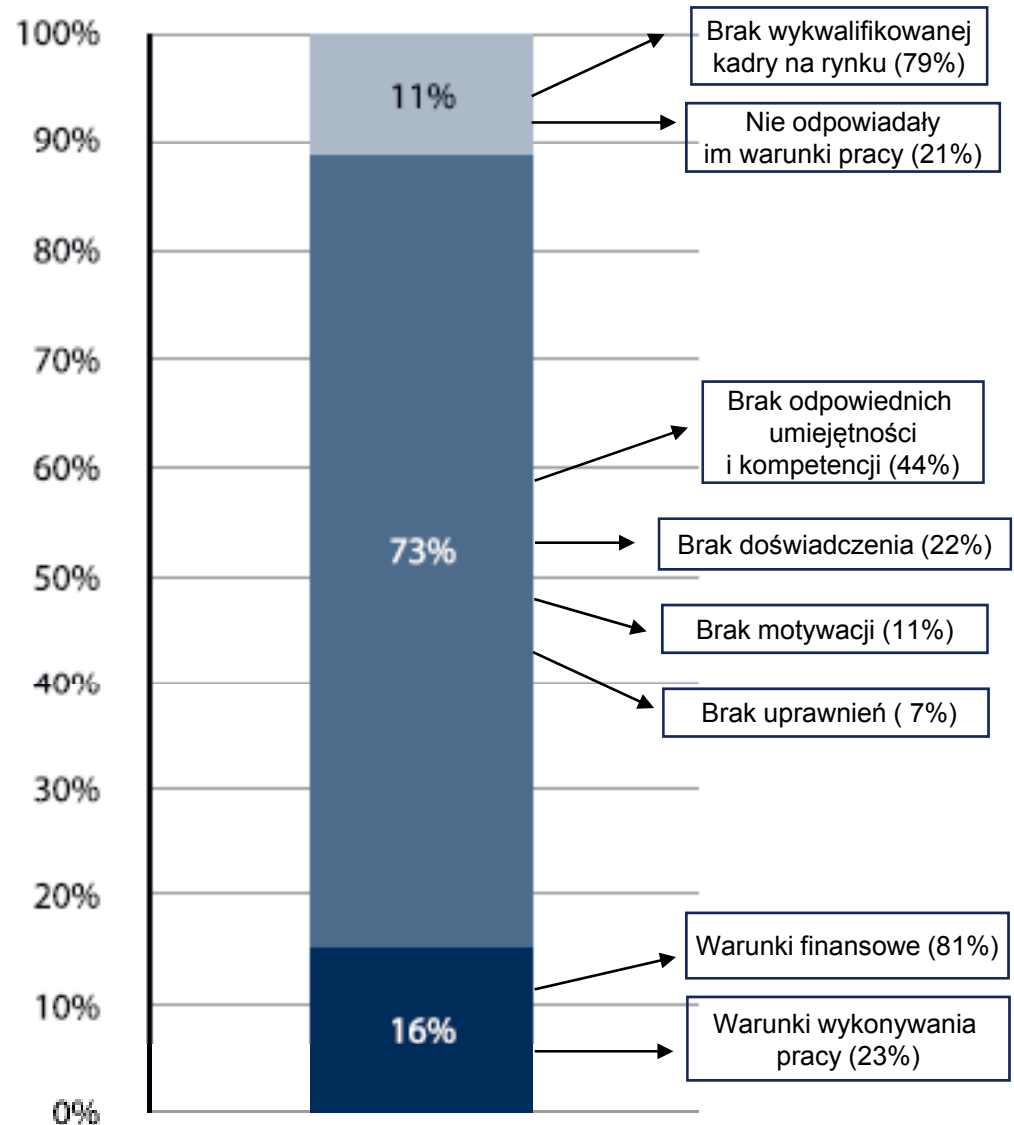

Z czego wynikały problemy z rekrutacją

■ praktycznie nikt nie odpowiedział na ofertę tej pracy

■ odpowiedziały pewne osoby, ale nie spełniały oczekiwań

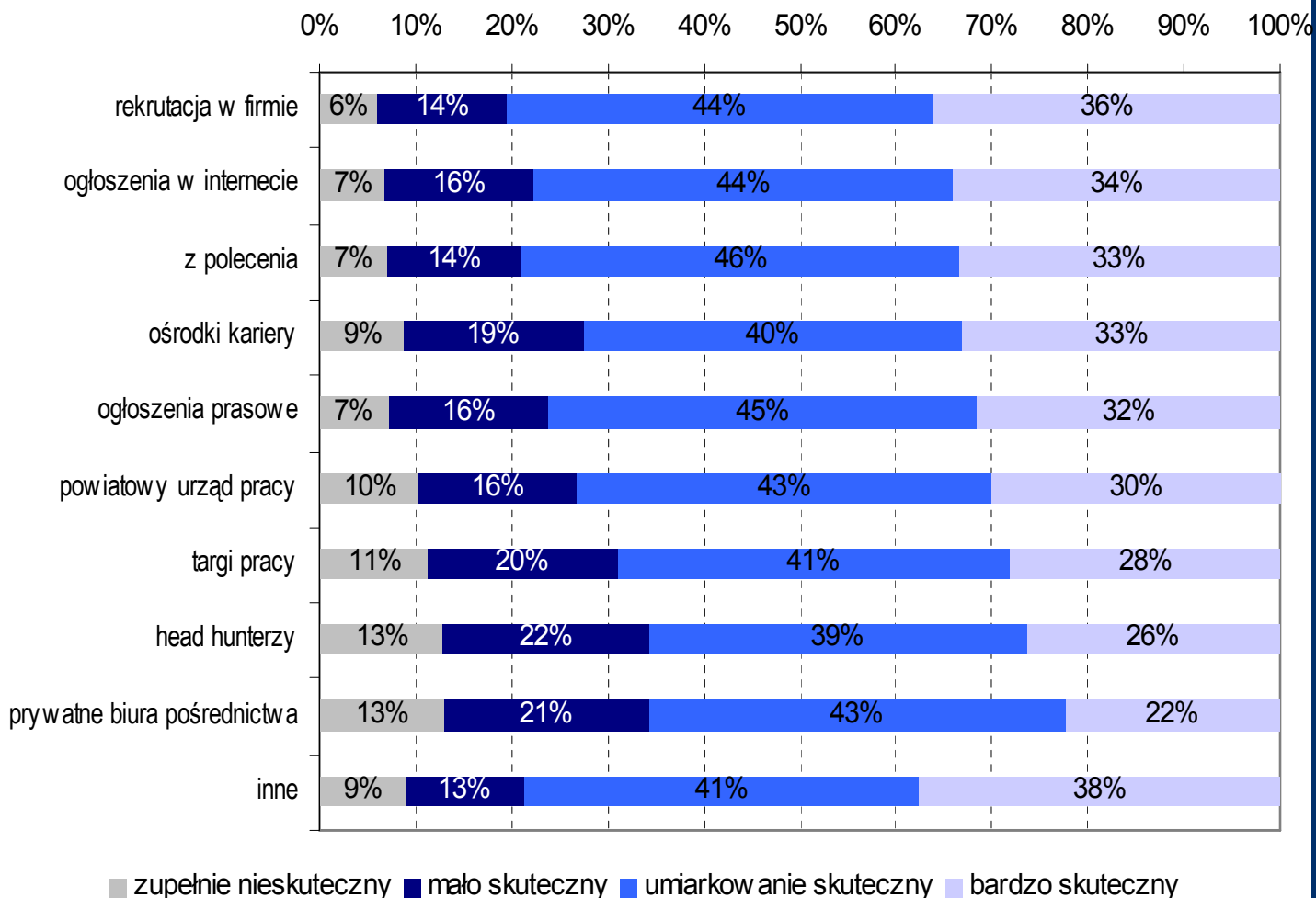
■ odpowiedziały pewne osoby, które spełniały oczekiwania, ale z kolei im nie odpowiadały warunki pracy w firmie

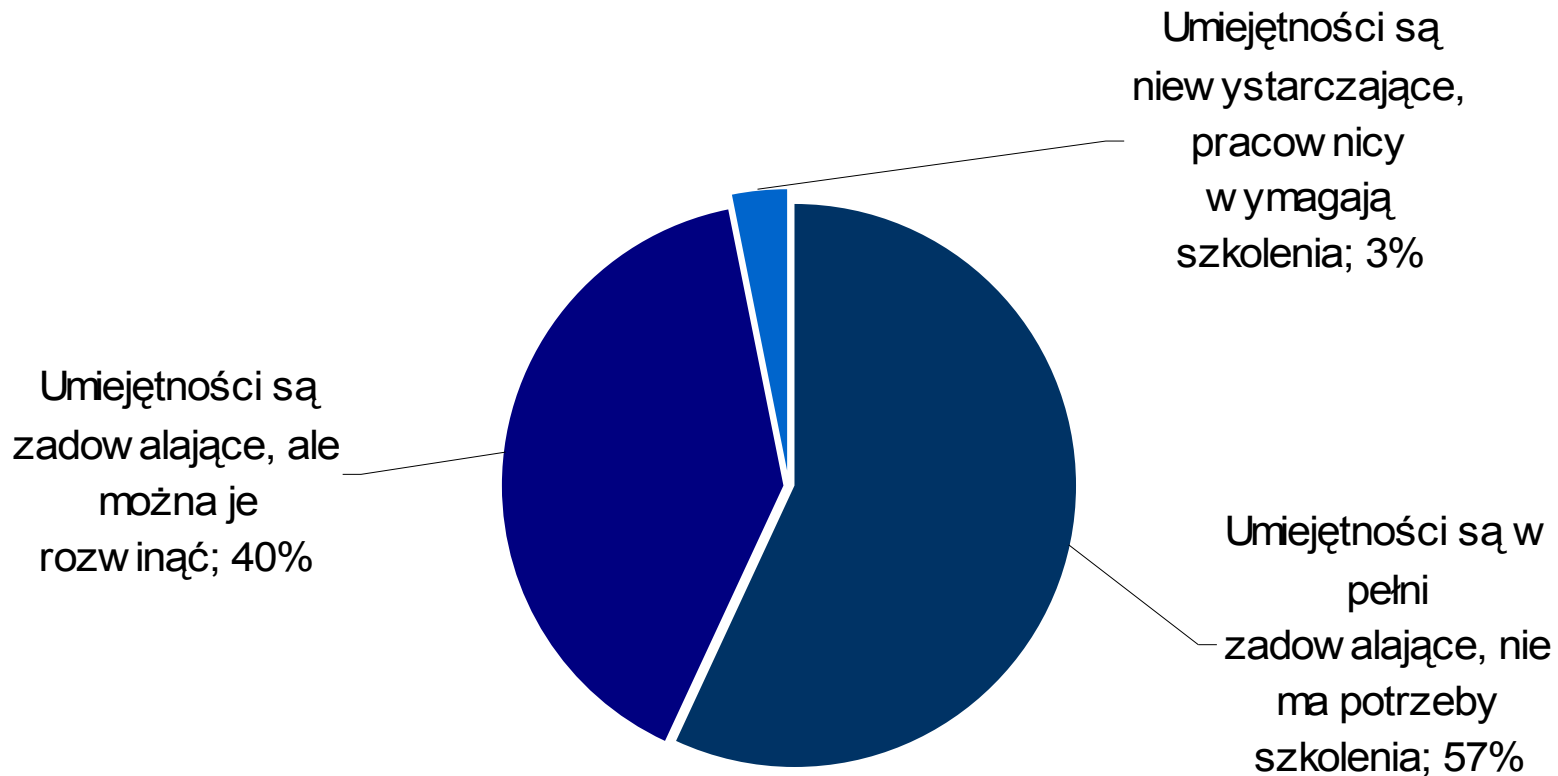
Rekrutacja pracowników

Z polecenia	62%
W firmie	47%
PUP	42%
Prasa	42%
Internet	36%
Prywatne agencje	6%
Biura karier	6%
Targi pracy	4%
Head hunterzy	2%
Inne	8%

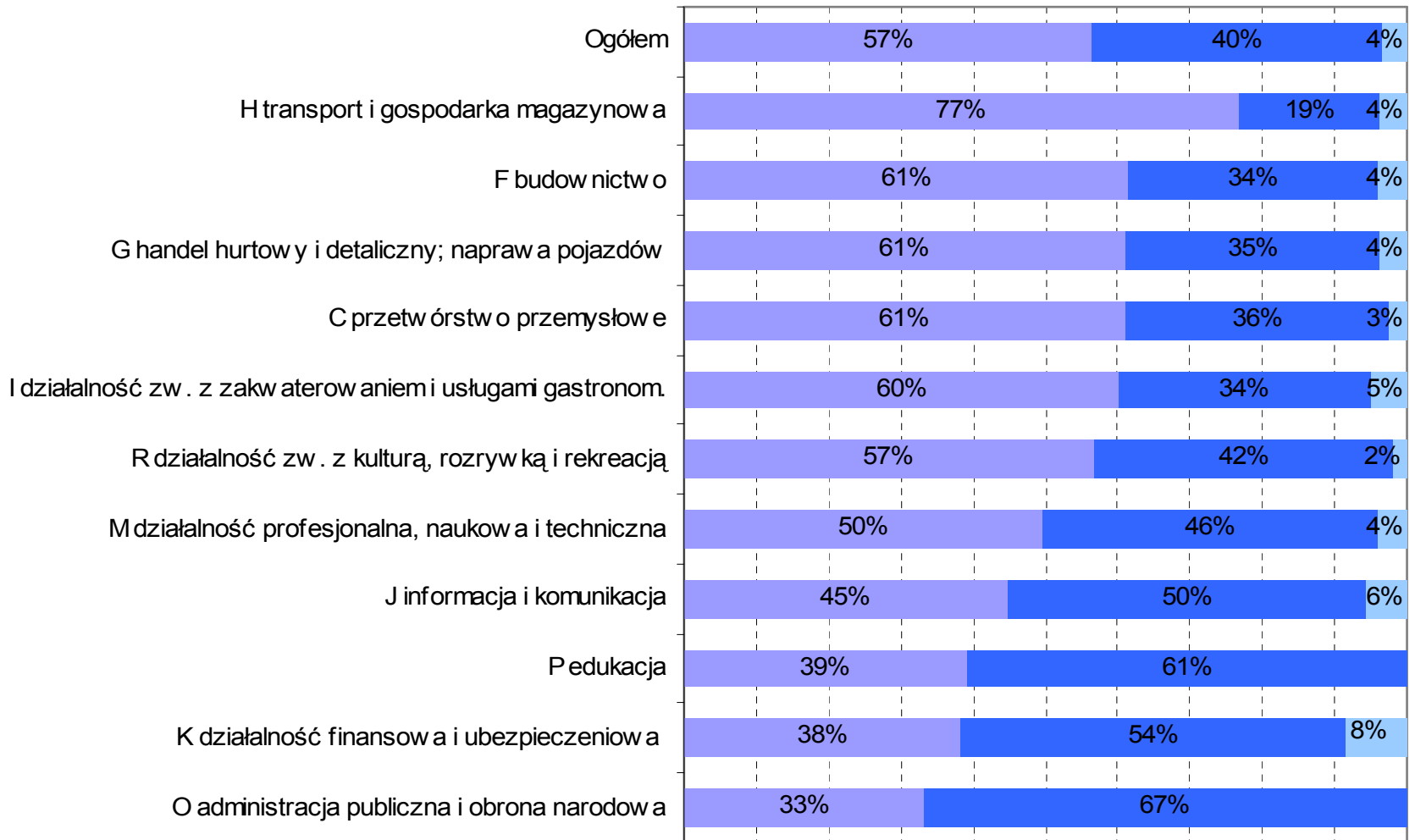

Poziom umiejętności aktualnie zatrudnionych pracowników

Poziom umiejętności aktualnie zatrudnionych pracowników

Umiejętności są w pełni zadowalające

Umiejętności są zadowalające, ale można je rozwinąć

Umiejętności są niewystarczające, konieczne szkolenia

Kompetencje, których brakuje pracownikom

Najpopularniejsze tematyki szkoleń

O badaniu „Barometr zawodów”

- Pomysł szwedzki, prowadzony m.in. w Finlandii
- „Barometr zawodów” to:
 - badanie jakościowe
 - **prognozujące** zapotrzebowanie na pracowników w określonych zawodach w nadchodzącym roku
 - powstaje na bazie wiedzy eksperckiej pracowników powiatowych urzędów pracy
 - jest weryfikacją informacji uzyskiwanych na podstawie analizy danych statystycznych

Barometr zawodów 2010 powiat chrzanowski

DEFICYT	Agenci ubezpieczeniowi Ankieterzy, teleankieterzy i telemarketerzy Architekci, urbaniści Asystenci i technicy dentystyczni Betoniarze i zbrojarze Blecharze budowlani Różbarze cementochodni Brukarze Ciele i stolarze budowlani Dekarze Elektromonterzy Farmaceuci Fryzjerzy Graficy komputerowi Hydraulicy	Inspektorzy bezpieczeństwa i jakości Inżynierowie budownictwa Kamieniarze Kosmetyczki Księgowi Kucharze Lakiernicy Lekarze Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb Monterzy instalacji budowlanych Monterzy izolacji Murarze Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Operatorzy obrabek skrawających Pielęgniarki Posadzkarze Pracownicy ds. finansowo księgowych ze znajomością języków obcych Pracownicy usług ochrony Pracownicy Przedstawiciele handlowi, reprezentanci medycy Psycholodzy i psychoterapeuci Spawacze elektryczni Spawacze gazowi Tyskarze
RÓWNOWAGA	Archiwiści i muzealnicy Asystenci bankowości Asystenci rachunkowości Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej Cukiernicy Fakturzyści Fizjoterapeuci i masażysty Fryzjerzy Handlowcy Kasjerzy Kierownicy autobusów Kierownicy samochodów ciężarowych	Krawcy, krojczowie, szwaczki Magazynierzy Malarze budowlani Monterzy konstrukcji stalowych Nauczyciele języków obcych, lektorzy Nauczyciele nauczania początkowego Nauczyciele przedskolnej Nauczyciele szkół specjalnych Ogrodnicy Operatorzy koparek i zwalowań Operatorzy maszyn i urządzeń w przemyśle spożywczym Operatorzy wózków podnośnikowych	Opiekunki dziecięce Flekarze Pracownicy socjalni Pracownicy produkcyjni Pracownicy magazynowi i stolarze Specjaliści ds. finansowych Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi Spedytorzy i logiści Szklarze
NADWYZKA	Asystenci ekonomiczni Ekonomicy Geodeci i kartografowie Górnicy Inżynierowie chemii i chemicy Inżynierowie rolnictwa i leśnictwa Kadra kierownicza, menedżerowie Kelnery i barmani Kierownicy samochodów osobowych Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń Medycy i pielęgniarze samochodowych Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	Obuwnicy Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej Pedagodzy Pomocze kuchenne Portierzy, woźni i dozorczy Pracownicy administracyjni i biurowi Pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej Pracownicy fizyczni Recepcjoniści i rejestratorzy Robotnicy w budownictwie Robotnicy gospodarzy Sekretarki Specjaliści administracji publicznej	Specjaliści ds. marketingu Specjaliści ds. zastosowań informatyki Specjaliści technologii żywności i żywienia Sprzątaczkę i pokojowe Sprzedawcy Słusarze Technicy budownictwa Technicy elektroniki i telekomunikacji Technicy elektrycy Technicy informatyki Technicy mechanicy

Barometr zawodów to badanie realizowane przez Małopolskie Obserwatorium P rynku Pracy i Edukacji – projekt Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Jest prognozą zapotrzebowania na pracowników w 2010r. Biorąc pod uwagę prognozywność, uśrednioną ocenę i ocenę Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie, w 19 czerwca 2009r. W przypadku wystąpienia „nieprzewidzianych zdarzeń, dotyczących niektórych zawodów może się zmienić.

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WSPÓŁPRACY

Urząd Wojewódzki Pracy

Urząd Powiatowy Pracy

UNA EUROPEJSKA
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

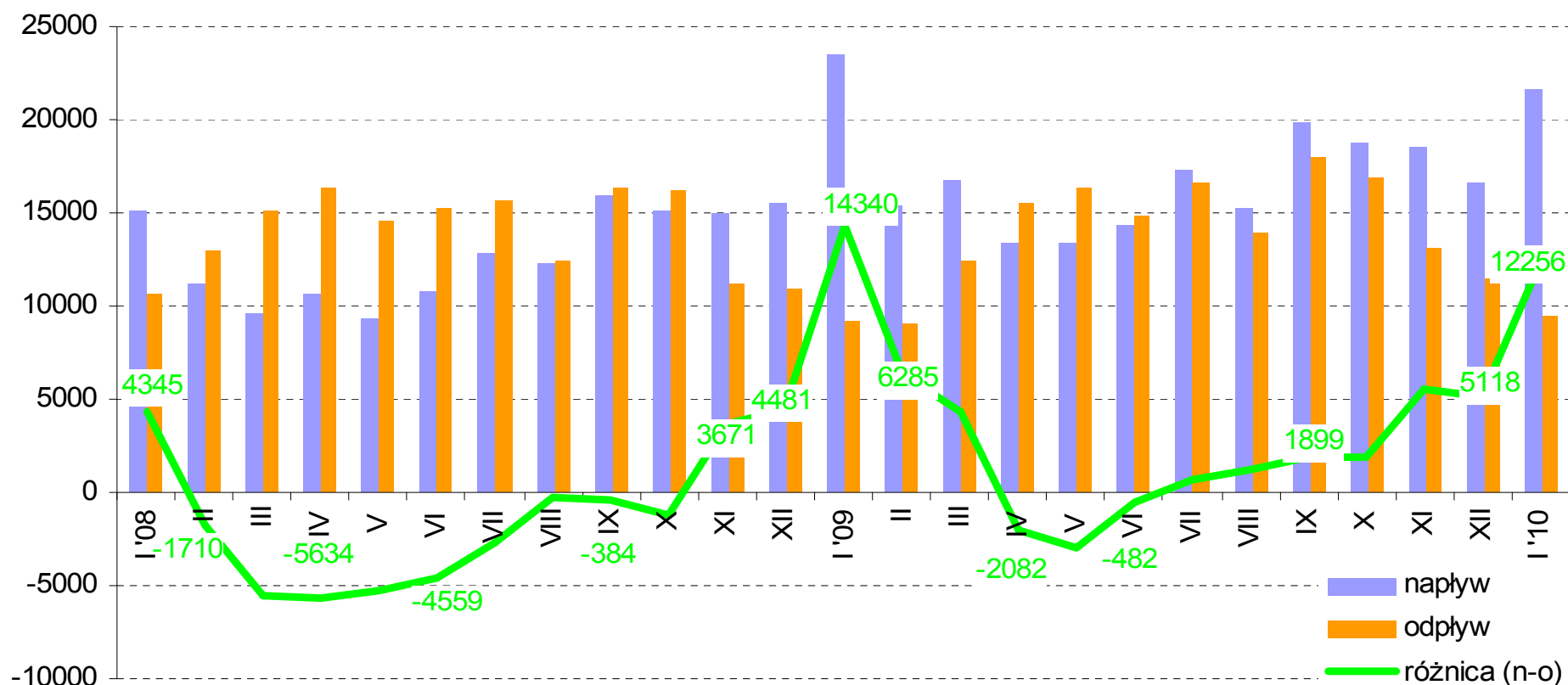

Bezrobocie w Małopolsce w 2009 r.

Bezrobotni zarejestrowani w PUP

Napływ i odpływ bezrobotnych (dane PUP 2008-2009)

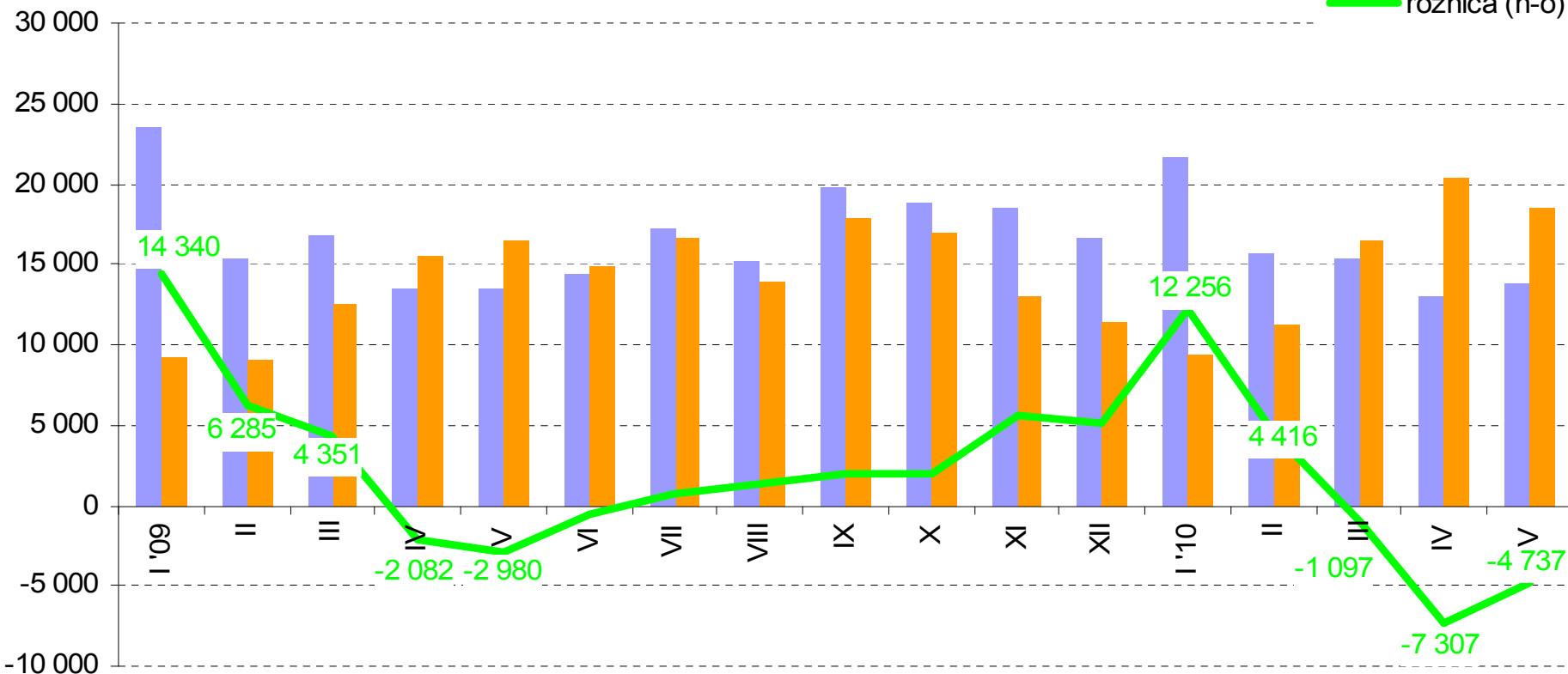

Bezrobotni zarejestrowani w PUP

Napływ i odpływ bezrobotnych (dane PUP 2009-2010)

napływ
odpływ
różnica (n-o)

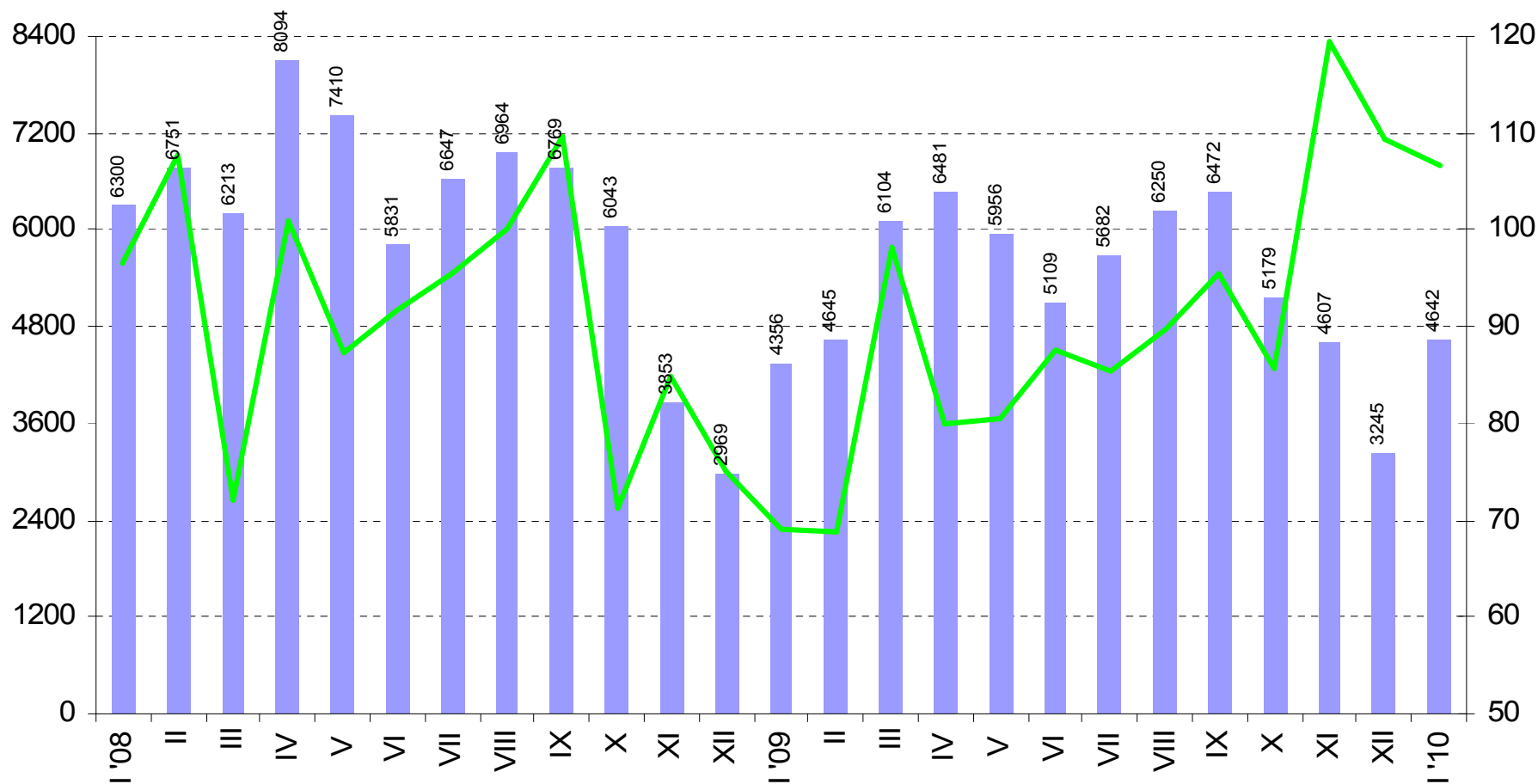

Oferty pracy

Zmiana liczby ofert pracy 2008-2009 (dane PUP)

liczba ofert pracy zmiana w %

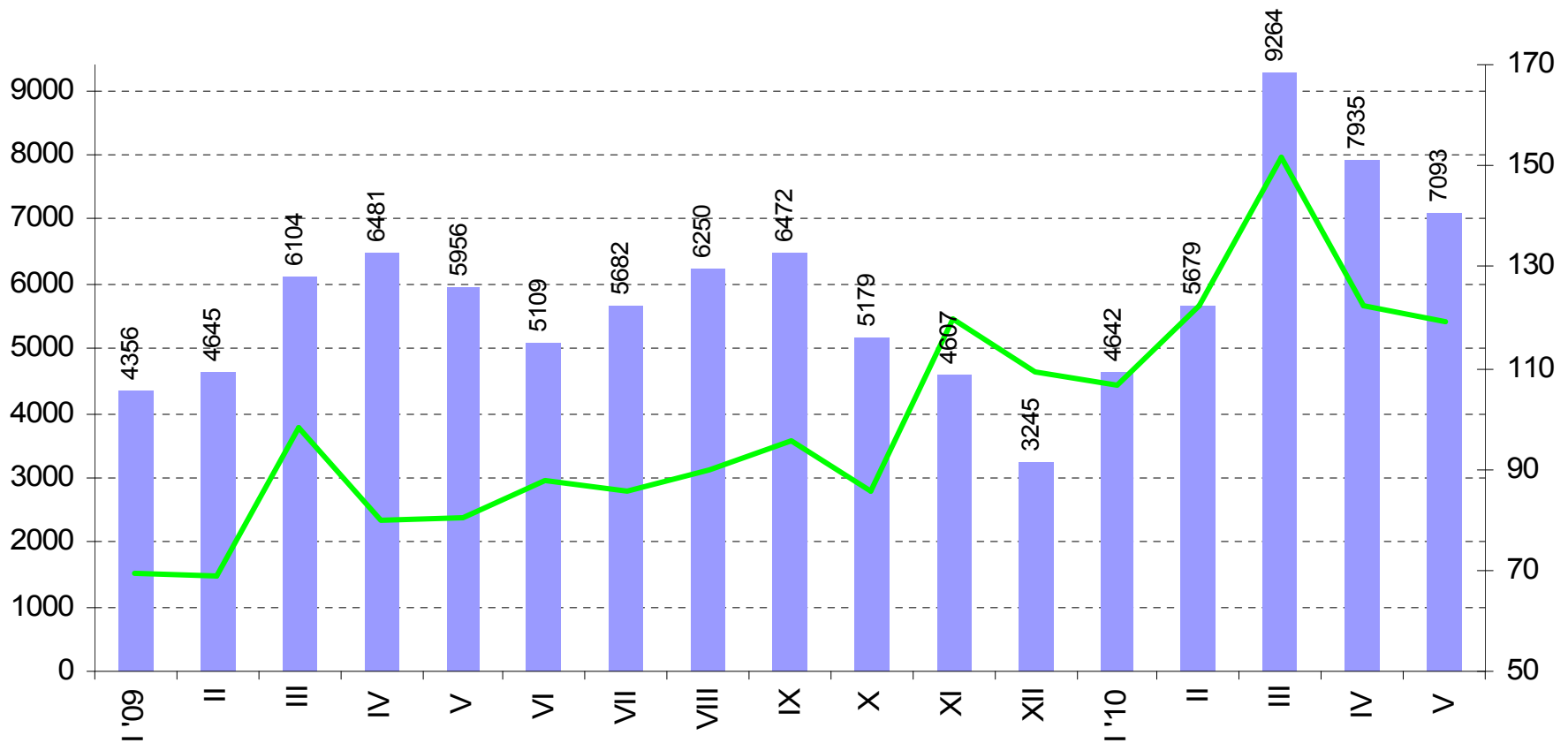

Oferty pracy

Zmiana liczby ofert pracy 2008-2009 (dane PUP)

liczba ofert pracy

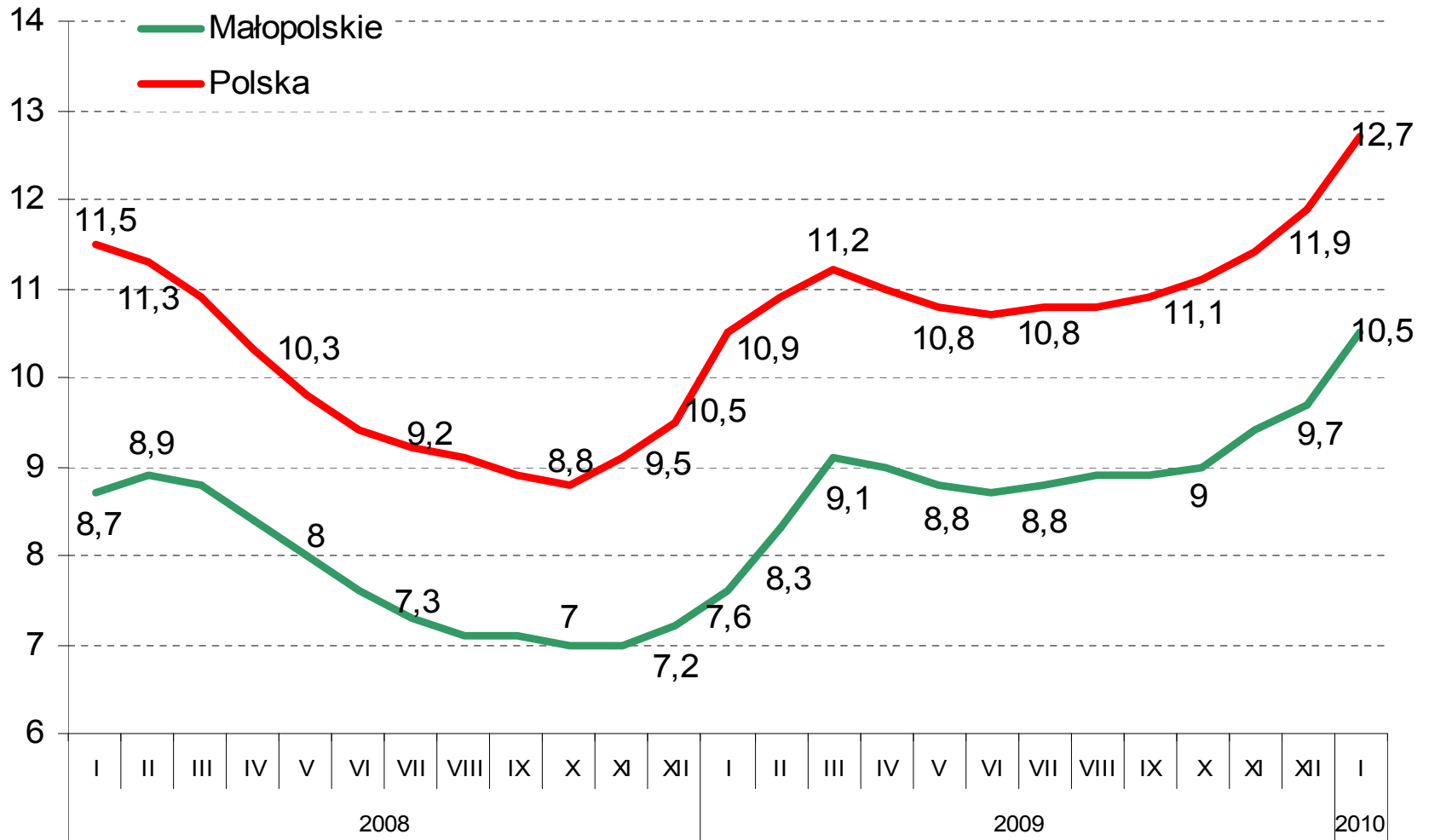
zmiana w %

Porównanie stopy bezrobocia w kraju i w regionie

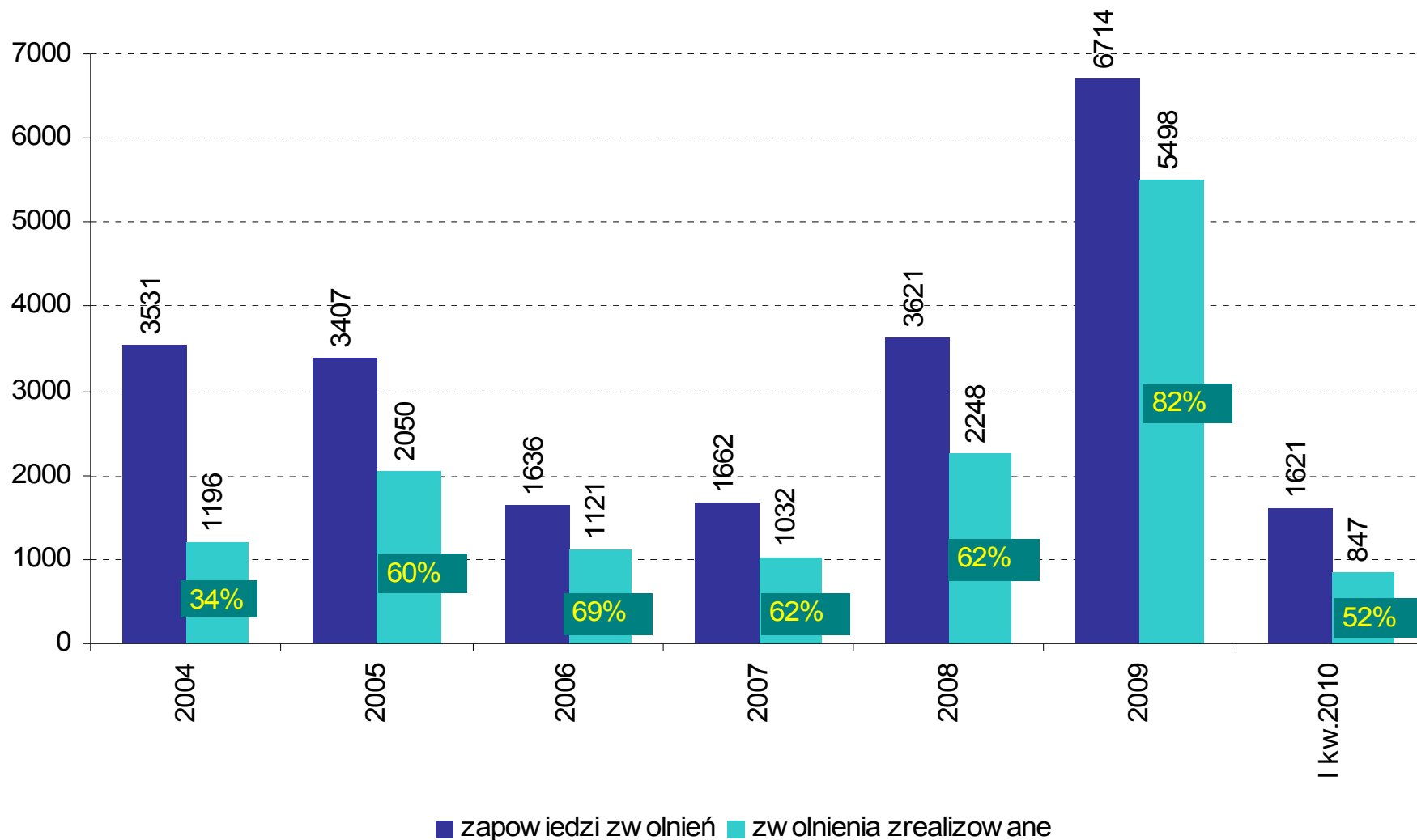
Stopa bezrobocia (w%)

Inne zjawiska na rynku pracy w Małopolsce w 2009 r.

Zwolnienia grupowe w Małopolsce 2004-2010

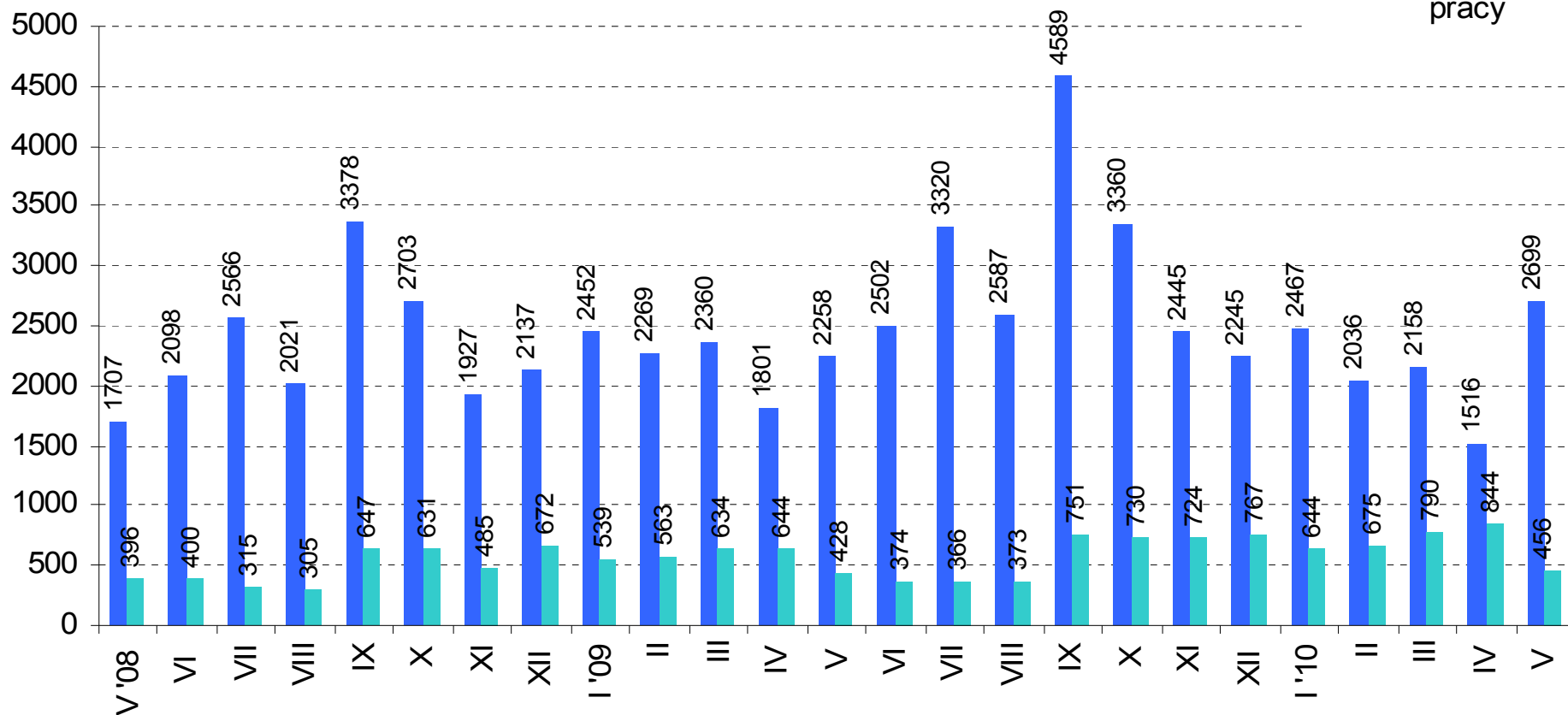

Absolwenci zarejestrowani w PUP

Napływ i odpływ bezrobotnych (dane PUP 2009-2010)

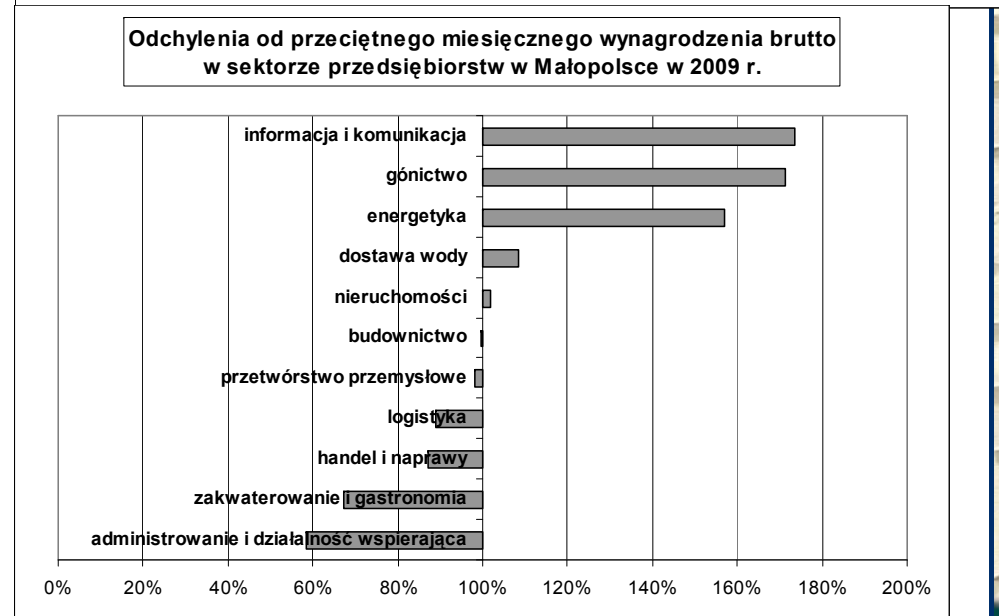
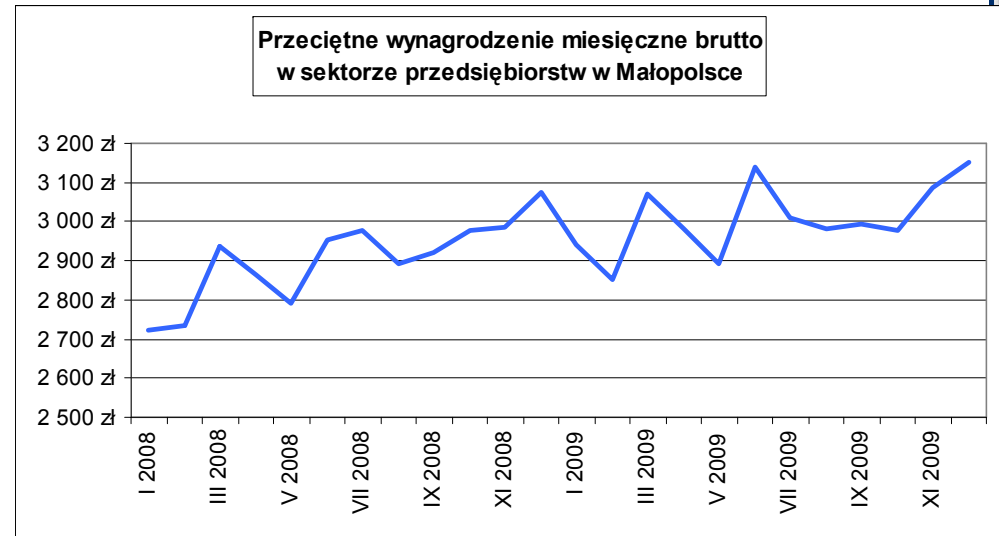
■ napływ
■ podjęcie pracy

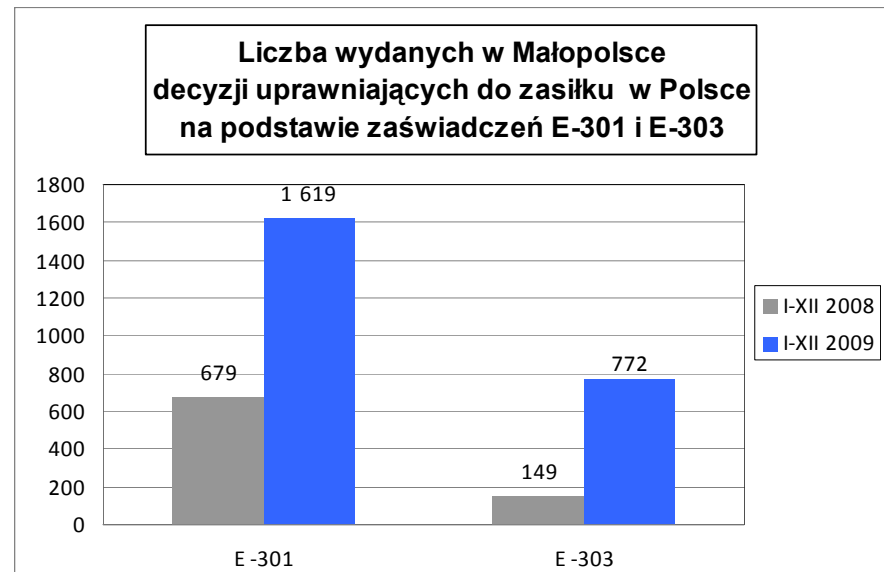
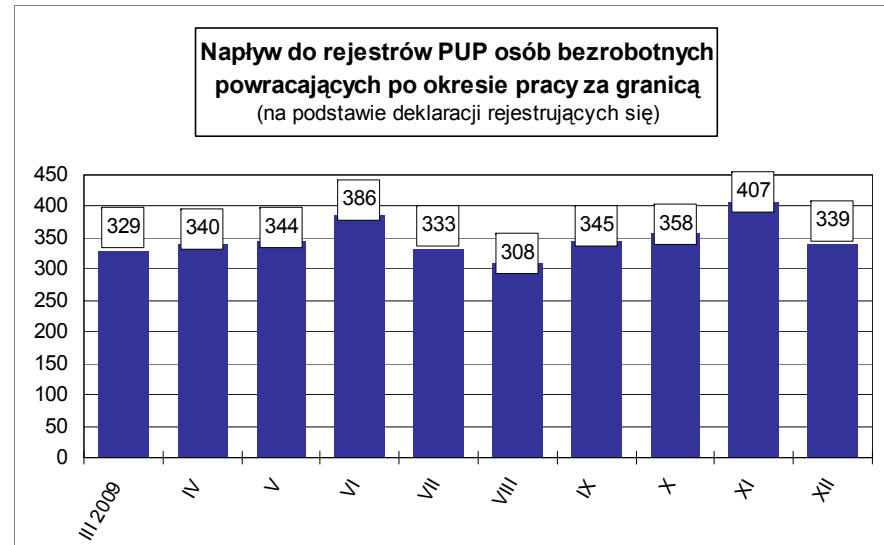
Wynagrodzenia

- I-XII 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Małopolsce - **3 000,00 zł**
- Największy wzrost płac w górnictwie i wydobywaniu (18%), administrowaniu i działalności wspierającej (11%) oraz w informacji i komunikacji (7%)
- Bez zmian w budownictwie
- Najmniejsze wzrosty: w zakwaterowaniu i gastronomii oraz transporcie i gospodarce magazynowej (1%)

Migracje

- Nie ma fali masowych powrotów
- Wtórna emigracja (także do kolejnego kraju) coraz popularniejszą strategią
- Niższe transfery pieniężne do kraju
- Część powracających rejestruje się jako bezrobotni
- Emigracja zarobkowa nadal trwa
- Mniejsze zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem imigrantów

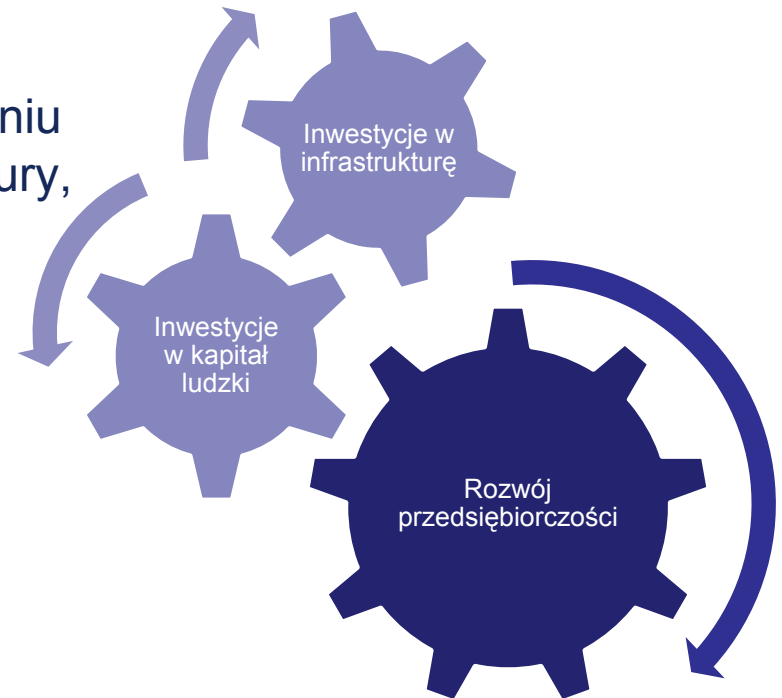

Podsumowanie

Główne tendencje i wnioski

Podsumowanie

- Regionu nie ominął światowy kryzys gospodarczy, ALE skutki nie są dramatyczne:
 - rosnąca liczba podmiotów gospodarczych
 - dynamika wzrostu ich liczby - w wielu powiatach ↑ kolejny rok z rzędu
 - wzrost wskaźników przedsiębiorczości
 - ← Małopolanie widzą szansę na oparcie się skutkom kryzysu w rozwoju przedsiębiorczości
 - ALE: szanse na powodzenie przedsiębiorstw zależą w dużym stopniu nie tylko od zmieniającej się koniunktury, ale i od warunków gospodarowania na danym terenie

Podsumowanie

- **Niesprzyjająca sytuacja gospodarcza odbiła się na wynikach przedsiębiorstw:**
 - spadek wskaźnika poziomu kosztów (ale i tak jeden z najwyższych w Polsce)
 - 21,3% małopolskich firm w 2009 r. nierentownych
 - udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności jeden z najniższych w kraju (78,9% w stosunku do 84,6%)
 - bardzo złe wyniki wojewódzkie w produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa
 - wyniki badań koniunktury w końcu roku najgorsze od kilku lat
- Wg badań Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki i Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji małopolskie firmy próbując zminimalizować wpływ kryzysu na własną kondycję nie ograniczały się do zwolnień pracowników i cięcia kosztów wynagrodzeń
- Wiele firm decydowało się na inwestowanie w innowacyjne produkty i usługi, rozszerzenie działalności czy przebranżowienie, dokapitalizowanie kredytami

Podsumowanie

- Nie uniknięto wpływu spowolnienia gospodarczego na zatrudnienie
ALE wielkość zatrudnienia była na koniec 2009 roku wyższa niż przed rokiem
- Wśród sekcji PKD najwyższy wzrost liczby zatrudnionych odnotowano w **działalności naukowej i technicznej** (o 20,2%) → jedna z najważniejszych branż obszaru gospodarki opartej na wiedzy rozwija się
- Wzrost liczby pracowników najemnych zatrudnionych na umowę na czas nieokreślony
- Zwolnienia w większym stopniu dotyczyły pracowników na umowach na czas określony, głównie pracowników sezonowych
 - ← firmy, których działalność nie jest uwarunkowana sezonowo, w mniejszym stopniu asekurowały się przed ponoszeniem kosztów zwolnienia pracowników podpisując umowy czasowe, gdyż w dłuższej perspektywie spodziewają się poprawy sytuacji i wzrostu zamówień
- Malejąca liczba członków rodzin pomagających w działalności małych firm
 - ← zmniejsza się skala bezrobocia ukrytego

Podsumowanie

- Mieszkańcy Małopolski w wieku produkcyjnym wykazali się większą aktywnością - zamiast uciekać w bierność zawodową albo bezrobocie ukryte wybierali:
 - zmianę miejsca pracy (o czym świadczy większa od spodziewanej skala zwolnień z własnej inicjatywy pracowników)
 - obniżanie oczekiwań płacowych (wielu pracowników firm zagrożonych kryzysem godziło się na obniżenie zarobków, nie czekając aż firma zacznie cięcia kadrowe)
 - podjęcie własnej działalności gospodarczej
- Spodziewany i nagłaśniany w mediach wpływ migracji na sytuację na krajowym, w tym na małopolskim rynku pracy - zdecydowanie przesadzony:
 - emigranci nie byli skłonni do powrotu
 - nie nastąpiła prognozowana fala migracji powrotnej
- Choć sytuacja na zagranicznych rynkach pracy uległa pogorszeniu, warunki pracy i gospodarowania w Polsce nie przyciągnęły Polaków
←Prawdopodobnie to wynik nie tyle mniejszej skali kryzysu w Polsce, co lepszych warunków bytowych za granicą